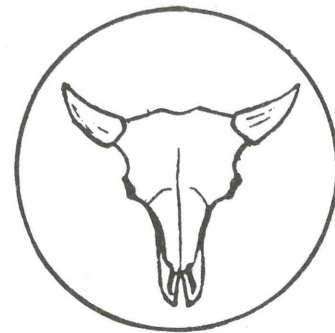
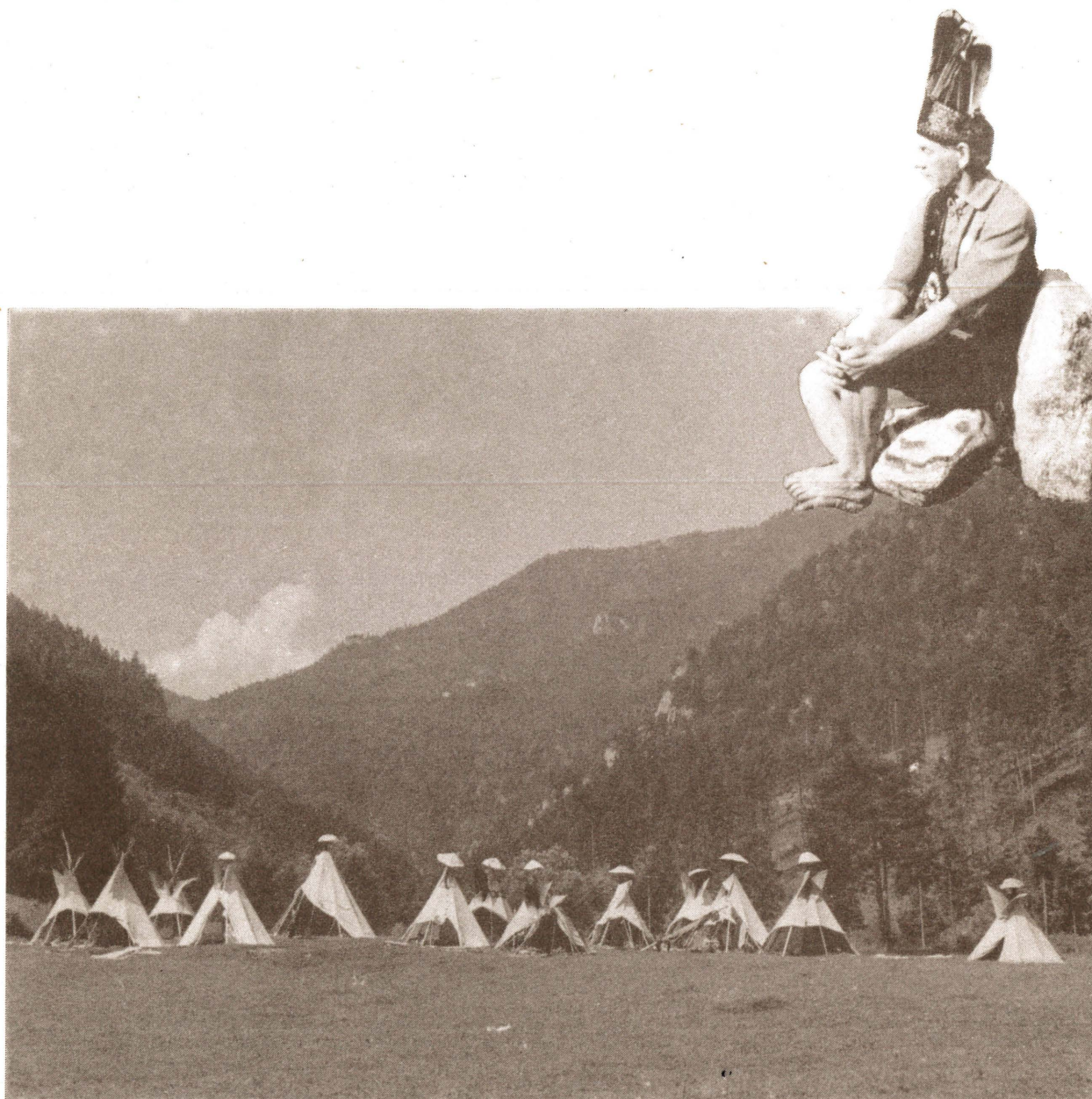

BIZONÍ VÍTR

$\frac{4}{91}$ "THE BUFFALO WIND"

MILOŠ SEIFERT - WOOWOTANNA

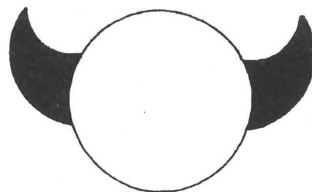
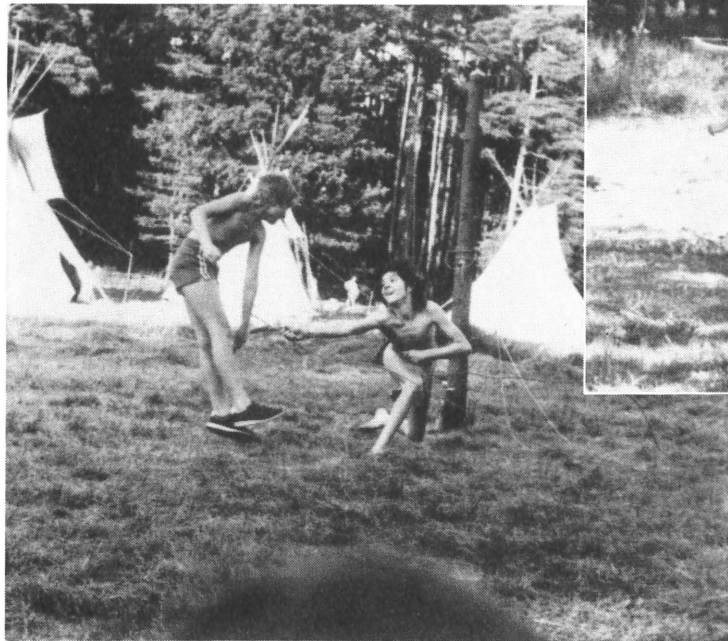
**"Dnes mi nic neleží na srdci tak,
jako woodcraft v Čechách"**

Vydává Liga lesní moudrosti
"The Woodcraft League of Czechoslovakia"

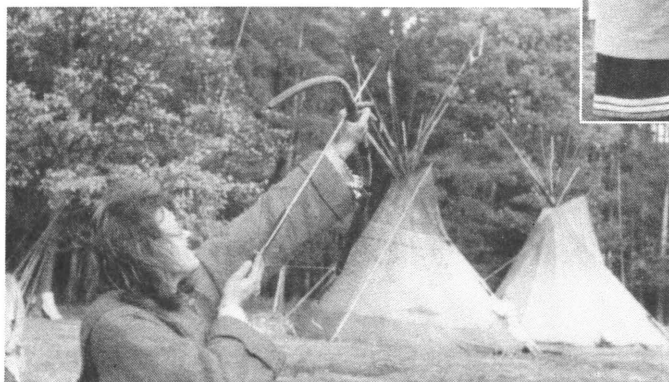
ČANKU ČIKALA 1991

Podzimní rovnodennost byla svědkem setkání dětských kmneů Ligy lesní moudrosti na Brdech.

SETKÁNÍ NOSITELŮ LESNÍCH TITULŮ

18. - 20. října 1991

Na Sychrovských loukách u Dobříše se sešli nositelé lesních titulů Ligy lesní moudrosti. Příjemně se hovořilo, plnily se činy, ale především se rokovalo o dalším vývoji systému orlích per, přiznávání titulů, situaci v této oblasti v LLM atd. O některých významných změnách budeme informovat v Totémové desce.

Slovo náčelníka

Někdy je až komické sledovat, čemu nás naučil život ve stojatých vodách totality. Tak třeba jsou mezi námi tací, kteří si myslí, že charakter Ligy je již v zásadě vytvořen - dospělo to vše tam, kam nemělo: jsme nepočtená sekta obdivovatelů a napodobovatelů severoamerických Indiánů.

Naučili jsme se v letech minulých stav věci považovat za trvalý a neměnný. Je tedy opravdu vše hotové?

Když se tak rozhlížím kolem sebe, nabývám stále více přesvědčení, že se charakter Ligy ještě ani nezačal vytvářet. Liga jako organizace se trápí svými dětskými nemocemi, ten vytoužený klapot kol zaběhnutého stroje je stále oddalován novými a novými poruchami, které dokonce chvílemi hrozí nabýt charakteru katastrofy. Kmeny samotné mají co dělat samy se sebou - ty původní ryze turistické, ochránářské, pionýrské či přírodovědné oddíly teprve s woodcraftem koketují a přerod ve woodcrafterský kmen je pro ně velice bolestný a záložňavý; je otázkou, dostaví-li se vůbec. ("Žádná kuchářka na takový proces neexistuje, žádný rádce není právě po ruce.") Padají náčelníci, noví nastupují, v žádném případě se tyto kmeny nechytí v takovém stavu ukázat těm ostatním a nedej bože, aby je vidělo náčelnictvo! Kmeny, které si tyto problémy odbyly v době illegality, se hrozí dne, kdy budou muset opustit své tradice, zaběhnuté systémy orlích per, přizpůsobit se těm ostatním, atd. Některé se do těchto vod vrhají po hlavě, jiné teprve váhají se vstupem do Ligy a zpovzdálí zkoumají, je-li Liga dost dobrá, dost tolerantní, dost demokratická a dost solventní. Kmeny formálně dokonalé, které si do této chvíle žily svým poklidným životem, zrozpáčitěly nad tím, s kým že se to dali do spolku a nervózně přešlapují na místě v očekávání, kdy už se objeví slibná konkurence.

Ne, ještě jsme opravdu ani nezačali! Liga stojí na hliněných nohách, vše je teprve v kvasu a doba, kdy budeme jeden velký, trochu sourodilý celek, je ještě v nedohlednu! Budeme potřebovat ještě hodně dobré vůle, porozumění, tolerance a těžké práce.

Není potřeba mít strach z toho, jak rychle se ve většině kmenů teď krystalizuje jejich formální podoba, tedy indiánský cestu woodcraftu. Je jen třeba, aby neschouzly do pouhého indiánského folkloru a nezapomněly rozvíjet i další stránky woodcraftu, jako je studium přírody, fyzické a manuální dovednosti, duchovní rozvoj - čili všechny čtyři cesty lesní moudrosti. Není třeba opouštět původní činnost a zaměření kmenů, ba naopak! Obráťme se při hledání inspirace i k jiným organizacím a nebojme se převzít jejich osvědčené postupy. Neméně důležitá jsou mezikmenová setkání, schůzky náčelníků, regionální akce, zkrátka každá příležitost k rozhovoru, výměně zkušeností a k zářivému povzbuzení. Jen tak se postupně sladíme na jeden společný spodní akord při zachování různorodosti a individuality je dnotlivých kmenů.

Budíž nám velkou útechou a inspirací, že již nejsme ve světě sami, kdo věří v budoucnost a poslání woodcraftu. Kdo si klade otázky a hledá na ně odpovědi. V Kanadě dnes vyrůstá hnutí, které má překvapivě stejné problémy jako to naše zde v Československu. Paní Dee Seton Barber nám ve svém druhém dopise napsala:

"Pro mě je woodcraft něčím jedinečným, je to životní program pro člověka v každé fázi jeho života, tedy pro lidi v kterémkoliv věku. Člověk z něho nemůže vyrůst. Je to způsob života ve světě a celkový pohled na něj. Neekonečně široká škála činností zaměřených na osobní růst, duchovní, vzdělanostní i relaxační. Každý člověk se ve skupině může s ostatními podělit o svůj talent a zkušenosti a posloužit tak ostatním.

Náš svět, čím jak se stává menším, díky moderním dopravním a komunikačním technologiím, se také stává více a více neosobním. Schopnost cesty woodcraftu představovat stezku k osobnímu růstu poskytuje každému možnost vyjádřit nejlibší osobní vnitřní preference. Dosahování poct, vytváření a zdokonalení osobních předmětů a důraz na zodpovědnost v chování k ostatním a ke světu jako celku - to se stává ještě důležitějším pro současné lidi než to bylo pro generaci woodcrafterů na začátku století.

Woodcraft v Kanadě stojí před jiným problémem. Žije zde početná populace Indiánů. Tito lidé jsou - mnohem více než Indiáni ve Spojených státech - velice citliví na věc, kterou bychom mohli nazvat "přivlasťováním si" jejich kultury a obřadů. Velmi se na tuto věc zaměřují. Jedná se o určité prvky při sněmování, kouření dýmky máru, při užívatí potní chýše, atd.

A proto, alespoň u nás v Kanadě, je nutné, abychom snížili důraz na indiánskou cestu woodcraftu a převedli tuto věc na univerzálnější poznání moudrosti všech primitivních domorodých kultur, jak historických, tak dosud žijících, které byly a jsou v těsném kontaktu s přírodou a zdedily pochopení nutnosti a potřeby žít v hlubokém respektu ke všem přírodním věcem.

Věřím, že i nadále potřebujeme barvitě rituály, obřady, hrdinské vzory, ideály, stejně jako hluboké myšlenky při našich setkáních i v osobním životě každého z nás. Činnost v přírodě, její studium, táboření, fyzické dovednosti - to vše musí zůstat součástí programu. Písně, tance, hry, poezie, zřetel na lidovou kulturu všech částí světa, nejen na tu původních Američanů, musí pokračovat, nebo je musíme do naší činnosti začlenit.

Jedna z vážných věcí, na které se teď zaměřuji, je, jak přistupovat k mladým lidem a obzvláště k dětem této generace. Potíže hrozí být značné a řešení této otázky, které nemám k dispozici, je rozhodující pro šíření, ne-li samotnou existenci woodcraftu kdekoliv na světě, kde lidé sázejí semínka jeho myšlenky. Neznám zvláštní problémy ve vaší zemi, ale v Kanadě a v USA jsme do jisté míry postaveni před následující komplikace: máme co činit s generací mládeže, která věnuje pozornost jen málo věcem, vychovanou spíš v pečovatelských centrech než v domácím prostředí. Je zaplavována chvílkovými zábavami - hudebními videoprogramy, videohrami, televizí a pop-kulturou brakové úrovně a bombardována reklamou "kupovat, kupovat, kupovat". Jeden druhého skutečně zabíjí snahou ukázat pro sebe poslední výstřelek módy. Ze všech stran na ní číhají drogy a lupičské gangy. A nad tím vším se vznáší pohroma choroby AIDS.

Jakou naději na život má woodcraft v takovém prostředí? A přeci si myslím, že díky svým hodnotám má možnost dát odpověď na otázky řešící mnohé z těchto problémů...

Martin Kupka - Logan
náčelník Ligy lesní moudrosti

WOODCRAFT

RANGERS

CAMP

Doléhá na mne velmi těžký úkol: podat vám obrázek o mém letním pobytu u kalifornské sesterské organizaci Woodcraft Rangers. Bohužel jsem neměla možnost zůstat zde déle i přes školní rok, kdy probíhá pro organizaci normální činnost. Dle zpráv podaných přáteli, se kterými jsem se seznámila o volných sobotách a nedělích, tato celoroční práce sestává z pravidelných schůzek dětí při školách a občasných výletů na volné víkendy do campu a každý měsíc jedné větší akce i pro širší okruh zájemců. Toto všechno však nemohu přibarvit svými zkušenostmi, neboť léto je doslova časem prázdnin i pro Woodcraft Rangers. Letní camp je vlastně jakousi dobročinnou akcí pro celou veřejnost, Woodcraft Rangers poskytne tábor a děti ze všech možných vrstev sem mohou přijet strávit týden s mnoha svými vrstevníky z dotací dobročinných organizací. Na děti dohlíží "camp counselors", čili jacísi vedoucí z celého světa, kteří o woodcraftu prvně uslyší až zde. Netušila jsem, do čeho jedu, říkala jsem si, že by to měl být vrchol woodcraftu - přímá pokračovatelka Setonem založené "mámy" všech dalších: The League of Woodcraft. I když v duchu hlodala myš nejistoty - již nejednou jsem se setkala s tím, že učeň předčí mistra a to tím častěji, čím méně zpráv o skutečné současnosti má, čím více čerpá od samého pramene historie.

První dojmy mne doháněly k zoufalým slzám v soukromí a stýskání hodné malé holky: jídlo nám kuchařky servírují na vyztužené papírové talíře, k tomu dostaneme umělohmotné příbory a vše se po použití vyhodí do ohromných igelitových pytlů v odpadových popelnicích. Snažím se chápat - taková kvanta dětí zcela nepřipravených k woodcraftu, alespoň tato malá možnost, aby se dostali mimo americké velkoměsto, do přírody, kde se o ně postará a vše jim zajistí speciálně k tomu vyškolený štáb. Evropském myšlení nepochopitelné paradoxy. Krajina v okolí nepřeje častým táborovým ohňům - suché písčité kopce s křovinami a téměř bez stromů, dřevo jakoby přirozenou obranou velmi špatně hoří. Nechci však

působit jako morous - pomínu-li tento nelibý fakt, je příroda se vskutku stále blankytnou oblohou v pozadí nádherná a kopce se odvděčí každému, kdo v sobě cítí vrozenou touhu jít stále výš a vidět dál. Po prvním týdnu bez dětí, kdy jsme se školili v různých kurzech a seznamovali se s možnostmi činností, přijíždí prvních 200 dětí a každý z nás counselors dostává na týden na starost asi 9 z nich stejného stáří. Jinak pro camp pracuje několik dalších lidí - řidiči, kuchařky, jejich pomocníci, zdravotní sestra, jeden člověk na úklid a obstarávání malé ZOO, 4 vedoucí jakýchsi unit, pod něž patří vždy asi 6 skupin dětí se svými vedoucími, plavčíci, odbornice na ruční práce - např. mne zpočátku deptá pletení bužirek, malování kamenů emailem - odmítám tuto činnost a místo toho dělám s dětmi jakési "medicinové" jelenicové váčky, korále a ukazují práci s perličkami a s ostny. Velmi mne i děti zaujme vyprávění "otce přírody" Carlose, který nás provádí po kopcích, povídá staré indiánské legendy vázící se k místu (i když od tak dokonalého vypravěče se nesmí vše brát tolik vážně), učí nás znát rostliny a jak je používali Indiáni. Celý camp řídí Dave, znamenitý organizátor a vůdce pro tak různorodou společnost.

Rozjíždí se namáhavá práce s dětmi, musíme s nimi dělat vše - stále s nimi být, hrát hry, jíst, ukládat ke spánku, utírat stýskajícím dětem slzičky a vyprávět pohádky, volný čas po desáté večer (a to ještě ne vždy) když děti usnou a 2x denně, když si jdou zaplavat. Nabízené činnosti - míčové hry, střelba z luku, lezení po provazech, procházky okolím, ruční práce, nácvik scének. Snažím se děti nenuceně nadchnout pro indiánské písně, posunkovou mluvu, jednoduché ruční práce, indiánské hry či rozdělování ohně bez zápalek. Někdy s větším, někdy s menším úspěchem, neboť děti jsou tady většinou z vůle rodičů, navíc úplně odlišné - totiž americké mentality - a já mezi ostatními counselors působím spíš jako talisman, rarita. Tím je však nemíním stavět do špatného

světla. Většinou cítím přátelství a snahu téměř každého skutečně pomoci, jestliže je to v jeho silách. Kdo má po večerce ještě dost sil, schází se u jídelny či kancelářské budky, vyprávíme si a sdělujeme zážitky, občas i někam společně vyrazíme o volném víkendu. Nemohu však opominout ještě jednu drobnost z "woodcrafterských" prvků tábora: když nás prvně na sněm svolali píšťalkou, udělalo se mi samovolně špatně od žaludku; později se občas svolávalo i lodní sirénou. UÁÁ!! Sněm byl dvakrát do týdne, na prvním bavili vedoucí děti scénkami, písničkami, vyprávěním atd., na druhém sněmu to bylo obráceně. Asi by bylo lepší tuto akci se zahajovacím ceremoniálem (v podání Dava Throvwbridge přímo skvělým, ale v provedení neznalých lidí spíše parodií) vůbec sněmem nenazývat, lepší by bylo pojmenovat ji táborákem.

Kdo si nyní myslí, že vám budu radit na Woodcraft Rangers zapomenout, je zcela - jak se říká - vedle. Kladu vám na srdce, ukažte, každý kmen, že jste lepší, že máte co dobrého z naší ligové činnosti "vyvézt" na campu Woodcraft Rangers a naskytne-li se vám tato možnost, obraťte se trpělivostí, houževnatostí, dobrou znalostí angličtiny a vyjeďte nás reprezentovat. Odměnou vám budou nová přátelství, nové zkušenosti, vzpomínky pamětníků Setona, a budete-li mít dostatek času i možnost podívat se na posvátná místa Indiánů či si s Indiány zatančit, zatábořit. To vše však ale prosím jen tehdy, bude-li pro vás woodcraft skutečně mnohem víc nežli umělohmotný příbor.

Radka Skoupilová - Wašewin

PS. Vy i já se jistě těšíme na zprávy Filipa Kratochvíla z kmene Čej-ka-leška, který se z campu Woodcraft Rangers vrací v polovině listopadu a doufám, že přiveze povzbuzující zprávy o činnosti Woodcraft Rangers během školního roku.

W o o d c r a f t R a n g e r s

Kmenové funkce:

Náčelník (Chief)

Místonáčelník (Second Chief)

Strážce wampumu (Treasurer)

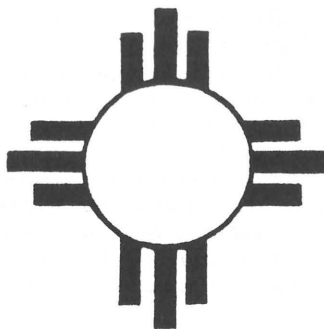
Písmák (Secretary)

Ohnivec (Fire Keeper)

Hlasatel (Indian Runner)

Nejen reportážemi Waštewin, ale i takto lze přiblížit spřátelenou woodcrafterskou organizaci: představením jejích symbolů a označení. Zatímco u Velké lože čili dospělých je označení lesních titulů totožné s naším (viz Svitek březové kůry), je u dětí - Malé lože - odlišné a navíc Woodcraft Rangers mají označení funkcí ve kmenech.

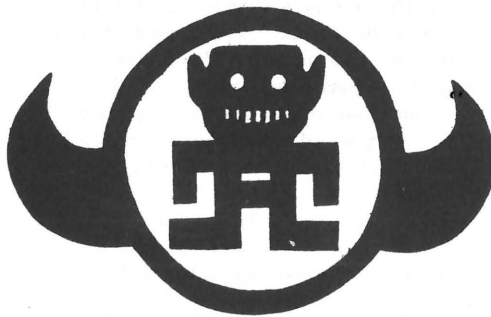
Vidíte je vlevo (nášivka černočervená na bílém podkladě). Všechny tyto funkce si volí dětský kmen sám ze svého středu (včetně náčelníka!). Na činnost kmene však dohlíží dospělý vůdce (Guide).

Vpravo jsou znaky titulů podle stupnice "orlích per" (modrá na žlutém podkladě, jen mistrovství je zelenostříbrné na červeném podkladě). V závorce je uveden povinný zisk poct podle čtyř světél. Názvy titulů necháváme v originále, neboť překlad není vždy jednoznačný. Pokud se Vám zdá počet nízký, je to proto, že pro každý titul je zvláštní okruh činů, vždy postupně náročnější. Znamená to, že např. MOUNTAINEER, který získal 12 poct ze svého okruhu, již dříve musel získat 8 + 4 pocty z nižších titulů: celkem tedy získal nejméně 24 poct!

Šerpa je stejná jako v LLM, "orlí pera" jsou plstěná v odpovídajících barvách podle světél. Mimo to se získávají ještě další zvláštní pocty (např. týpí různých barev na šerpu podle let strávených ve kmenech apod.).

Dole uprostřed vidíte původní znak Woodcraft Rangers (v bílém štítu s modrými rohy je červená figurka bůžka), nahoře je znak nový.

stránku připravil Biminiji

Lesní tituly (hodnosti):

MINISINO (Ten, kdo našel cestu)
- byl přijat do kmene a zná zákon woodcraftu

PATHFINDER - získal 4 pocty
(1-1-1-1)

WAYSEEKER - získal 8 poct
(2-2-2-2)

MOUNTAINEER - získal 12 poct
(3-3-3-3)

THUNDERBIRD - získal 16 poct
(4-4-4-4)

TRAILBLAZER - získal 20 poct
(5-5-5-5)
(mistrovství)

Fiktá prohrábla uhlíky a zadívala se na stěny týpí. Fakt už vypadá pěkně, i když samozřejmě k dokonalosti máme ještě daleko. Ale teď večer, když jsou vidět jen ty dvě kožešiny kolem ohniště a ne celty dál po zemi, a malovaný papírový krabice vypadají skoro jako z nevydělané kůže... Týpí je nejkrásnější domov. Tyče se zvedají z kruhu na zemi, spojují se v jednom bodě a rozvírají směrem k nebi, oheň nás prosvěcuje a jeho kouř nese naše myšlenky vzhůru...

"Už abysme zas vyrazili někam na vandr," zaduněl Grizzly. "Za poslední rok jsem strávil aspoň čtyřicet nocí pod týpkem a pod širákem osm. Tebe to nešve?"

"No, na vandr můžem, co bysme nemohli," odpověděla zaraženě Fiktá.

"Jenže to bysme nebyli Indiáni, co!" přisedl a přisadil si Čolek. To už bylo vážný. Čolka,

"Vydrž na zemi," uklidňoval ji Grizzly. "Když máme tábor nebo je víc dnů volna, proč netábořit se vším všudy. Ale na dva dny. Pamatuješ, co jsme si vždycky říkali? Čím míň máš, tím dál dojdeš."

"No počkej, a čím se potom lišíš od trampa?" zeptal se Biminiji a zakousl se do jakési makrobiotické placky. Byl to reflexní pohyb, protože Fiktá rozdělávala guláš.

"Co bych se lišil!" obořil se na něj Grizzly. "Vždycky jsem byl tramp a jsem na to hrdej. Akorát že jsem krom toho ještě woodcrafter. A na to jsem taky hrdej!"

"To přece nemůžeš být oboje. Pro něco se musíš rozhodnout. Já jsem náhodou taky byl tramp. Na Portu jsem jezdil, tákovouhle domovenku jsem měl na rukávě! Jenže pak jsem pochopil, že woodcraft je něco mnohem vyššího. Pro tebe snad není?"

jsou samí Indiáni, Brko s Neolitem dělá pravěk a o zálesákách se furt jen mluví. Já si nejvíc připadám jako zálesák." Rozhorleně vstal a šel přiložit. Ospalec Čolek! Fiktá chápala, že takové prohlášení potřebuje podepřít nějakým pohybem, a tady se nedá praštit pěstí do stolu, ale přesto zírala s otevřenou pusou a marně se pokoušela ukrojit z bochníku krajíc chleba lžící. Dřevěnou.

"Aby ses nesplet. Já jsem si náhodou půjčil od Willyho knížky o zálesákách," vykládal Grizzly. "Jenže z nich to vypadá, že ty zálesáci jsou skoro stejný jako Indiáni, akorát že bílí. Což jsme stejné, bohužel. Možná bych si vyrobil růžek na prach, protože bych v něm měl troud na rozdělávání ohně, ale abych si pořizoval maketu pušky, to mě ani nenapadne. I když to Willymu neberu, určitě bude mít zálesáckou výbavu perfektní, jako všechno. Ale mě nebaví pořád něco kopírovat! To

OMNIA MEA MECUM PORTO

(Vše své nosím s sebou)

zachumlánýho na noc, nezvedly do vertikální polohy hořící uhlíky na dece a někdy ani jídlo. "Grizzly, jedem! Já už toho vikendového placatění na fleku mám tak akorát!"

Užaslá Fiktá zaregistrovala pohled Biminijiho. Zřejmě se nechtěl míchat do kmenových záležitostí, ale vypadal překvapeně. "Vám už se táboření v týpí nelíbí?"

"Líbí! Ale taky se mi líbí, když si všechno, co potřebuju, nesu na vlastních zádech a druhý den spím zase někde o kus dál. Chceš říct, že to není woodcraft?"

Nejen woodcraft, napadlo Fiktá. Taky ti mniší někde v Číně měli takovej zákon: neležet dvě noci pod jedním stromem. Aby se oprostili od pocitu vlastnictví.

"Taky mi vadí, že jezdíme pořád na ty stejný místa, kde už to známe jak své boty. Jenže jinde nemáme tyče. Takže kdybychom chtěli jezdit porůznu, aby byl po ruce nákladák," povzdychl Grizzly.

"No jasně, a pak s ním přijet až na louku, vyložit všechny ty krámy na origoš indiánský táboření... Vždyť je to jen lepší druh autokempingu!" popichoval Čolek.

"Jak to můžeš říct!" rozčílila se Fiktá. Sundávala právě kotlík z ohně a mávala kolem sebe bojovně tyčí. "Při táboření přece děláme spoustu různých věcí! Copak jsme nějaký masnáři?" Protože si přitom odhrnula vlasy z čela rukou od sazí, vypadala skoro nebezpečně. Nebezpečně směšně.

"Třeba jo. To se ale špatně posuzuje, víš?" ozvala se k údivu všech kluků Fiktá. "Tramping nemá ucelenou filozofii, je programově neorganizované, takže se těžko dají stanovit jeho zákony... Jak chceš srovnávat Bibli se Švejkem? Ale zase to, co tramp uznává jako zákon, má hodně blízko k woodcraftu."

"Jasně. Taky si vem, že aspoň dvě třetiny lidí v Lize, podle mě, jsou nějak štrejchnutý trampingem. Teda dospělí."

"To se tě stejně netýká," rejpnul si do Čolka Grizzly. "Ale vážně, ty si myslíš, že by v tomhle státě bylo najednou takovejch woodcrafterů, třeba skautů, kdyby se ty myšlenky neuchovávaly v tolika trampskech generacích?"

"Dobře. Třeba máš pravdu. Ale čím se teda podle tebe liší woodcrafter od trampa?" zaútočil znova Biminiji.

"V těch zákonech to není," míchal Grizzly hloubavě lžící v misce. "Já stejně uznávám jen ty, který cítím jako správný. Což ty woodcrafterský jsou, tak se jima řídím. Ostatně mám dojem, že v našem kmeni pomalu jedinej. Zkus přesvědčit Fiktá, že by mě jako náčelníka měla poslouchat! Nebo vysvětlí Čolkovi, proč má být ideální vzor jen Indián!"

"Mě náhodou baví Indiáni," vzplál Čolek. "Kdo měl první v kmeni korálkový mokasin, co? Ale taky mě baví tepat pravěky měděný ozdoby, nebo slízat skály, a nejlepší náš tábor byl stejně ten vodáckej. A nemůžu si pomoci, kytara se podle mě hodí do lesa víc než mlácení do bubnu. V Lize

si radši vyměřím. Nepotřebuju být vystříženej z Ameriky 1890. Klidně si do týpí uhuácám pravěkej hrnek, vydlabu dřevěnou misku, upletu košík a vlastnoručně vyrobeným nožem si vyřežu lžičku z kravskýho rohu."

"Proč ne," usoudil Biminiji. "Mně taky nevadí, když má někdo vedle týpí totom, i když jedno je od préríjních Indiánů a druhý od lesních. Ovšem připrav se, jak tě Wanblitanka sjede, že je to každěj pes jiná ves a že musíš mít nějaký styl."

"Takovej, jakěj mi vyhovuje. Ty seš zase Indián-vegetarián a je to jen tvoje věc. Taky to není stylový. Ale škodím tím něčemu? Zpronevěřuju se tím nějak woodcraftu? Ještě za všechny ty věci můžu získat orlí pero."

"Za nůž ne," protestovala Fiktá, náčelník kmenové rady orlích per neboli šéf ropáků. "Však taky není z přírodního materiálu."

"Korálky na vyšívání si taky neděláš sama," podotkl Čolek. "A třeba takový to kostěný brnění, co měli Indiáni, no ty náprsenky, tak na ty si kupovali korály od bělochů. A ty korály se děláj z ohrožených velryb!"

"A vyrobit nůž je pěkná makačka. A je to nejdůležitější nástroj. Za to by mělo být orlí pero! Když je i za krystalku. Teď teda ze mě mluví zámečník, ale do Biminijiho taky nalili zdravotěvu na fakultě."

"Hele, netahej sem můj doktorát a radši mi vysvětlí, jak chceš zabránit, aby si potom každěj, kdo si u rybníka postaví vedle auta stan a před ním kempingovej stoleček, nemyslel, že je woodcrafter

tvýho zálesáckýho typu? Jemu jeho styl taky vyhovuje!"

"Hm." Grizzly zamyšleně přežvykoval maso s myšlenkami. "Nějaký zásady by stanovený být měly. Ale než je zformuluju, to potrvá... a pořád se bude jen mluvit, jak by v Lize byli potřeba zálesáci..."

"Vždyť jsi je před chvílí sám řek! Ty mi ještě někdy vyčítej, že neposlouchám svého náčelníka!" zasmála se Fikfa. "Je to jasný: co nejvíc věcí, který

potřebuješ, si vyrobit sám, a pokud možno z přírodních zdrojů."

"Ale tak, abysme ty přírodě neškodili," zahučel Čolek. "Ona teď potřebuje především pomoci! To by taky měla být pro každýho zásada. Docela i první."

"Prostě umět žít v lese tak, abys tam patřil. Dokázat se obejít s málem. Kluci, vzpomínáte, jak nám Juráš z Opavy ukazoval, co všechno se dá na louce najít k jídlu? Když má člověk vědomosti

a je šikovnej, tak se nemusí obklopotat věcmá," horovala Fikfa.

"Jo, takhle by se mi to líbilo," souhlasil Grizzly. "A schválně, napíšu to do Bizoního větru."

"Kolik myslíš, že ti od těch línejch čtenářů přijde odpovědí?" zeptal se sarkasticky Biminiji.

"No schválně," uzavřel Grizzly. "Necháme se překvapit."

Fiktivní rozhovor vyslechla Tapi

Setkání Bratrstva velkých

motto: Osobní vyznamenání za osobní výkon (sedmá hlavní zásada pro kmen lesní moudrosti!)

Touha po slávě je u divocha nejsilnější motivací. U civilizovaného člověka se předpokládá, že jeho jednání podněcuje nějaký vyšší princip. Kdo věří, že dnešní muži - a to vůbec nemluvím o chlapcích - jsou civilizovaní v tomto nejvyšším smyslu, byl by velice překvapen, kdyby svoje představy mohl srovnat se skutečností. A přece může být lidská slabost dobrým pracovním materiálem. Snažím se brát skutečnost takovou, jaká je. Každý má možnost proslavit se tím, že splní standardní úkoly a my podněcujeme osobními vyznamenáními, která každý může vidět a získat a po nichž by všichni toužili...

E.T. Seton - Černý vlk, "Kniha lesní moudrosti"

Sešli jsme se, jak jsme si na ligovém sněmu v sněmovním kruhu slíbili. Bratrstvo Velkých. Tábořiště Bílého Wampumu na Brdech bylo svědkem prvního setkání tohoto bratrstva, které vzniklo v Lize lesní moudrosti a které tvoří nositelé titulů lesní moudrosti. Od jejího založení uplynul rok a půl. Sešlo se nás šestnáct. V ozářeném týpí seděli vedle sebe náčelníci kmenů i obyčejní členové. Velcí bojovníci, Sachemové, Velcí orlí sachemové. Někdo byl nemocný, někdo se omluvil. Kdo chtěl, mohl si za víkend splnit i několik činů - skok do dálky z místa, lukostřelbu, trojskok, chůzi na čas. Většina z nás toho také využila a náležitě se radovala z výkonů, které nebyly zanedbatelné.

Večer, unaveni sportováním, zasedli jsme ozdobeni šerpami přesně tak, jak by si to Černý vlk přál, kolem ohně a sněmovali jsme. Kolovala dýmka, diskutovalo se o orlích perech, o celkovém systému.

Vynořilo se samozřejmě mnoho problémů. Názory na některé otázky se diametrálně lišily. V očích nám blýskaly plaménky, každý se snažil hájit svůj názor. Diskutovalo se o jednotlivých orlích perech, systém byl podrobován křížové palbě. Příklady ze života, zkušenosti s orlími pery a samozřejmě hádky ostřílených mazáků se zelenáci na stezce.

Seděli jsme dlouho do noci. Rozdílnost názorů na Setonův systém zkoušek a ohnivá diskuse mě utvrdila v tom, že Seton je v našich srdcích stále živý. Že sachemové budou věrně stát na strážní našeho hnutí a bojovníci, že je nenechají usnout na vavřínech. Několikrát byl citován i příklad z Knihy lesní moudrosti. Víím, že většina z vás ho zná a že ho četla jak v Knize lesní moudrosti, tak i jinde. Ale myslím, že nikomu neuškodí zamyslet se nad tím ještě jednou, tak jako my toho večera.

Když jsme odjížděli z tohoto víkendu, který byl poněkud chladnější počasím, o to však ohnivější srdci, slíbili jsme si, že se za rok sejdem znovu. K dispozici máme tabulku dosažených orlích per v Lize lesní moudrosti za její období po znovuoživení. Kdo tam nejste, stěžujte si sami na sebe - nedodali jste ověřené podklady.

Tak za rok zase, snad s vyššími tituly a ve větším počtu!

Váš ohnivec

Wanblitanka

UDĚLEJTE SI MISKU

Devěná miska samozřejmě nenahradí ešus ve všech funkcích, vait se v ní nedá. Ale tam, kde se vaí ve společném kotlíku, ji určitě uplatníme. Ostatně používání hliníkového nádobí je prý nezdravé. Ať tak či onak, i nedokonalá ručně dlabaná miska je určitě krásnější, zatímco ešusem nikoho neohromíme.

Vybereme si nejlépe devo ovocných stromů. Je pevné, hustší a má pěknou kresbu. Smrk se štípe, borovice je smolnatá, lípa se špatně opracovává do tenka.

Můžeme použít i čerstvě poražené devo. Pak se musí co nejdříve zpracovat, aby nepopraskalo. Devo praská proto, že voda si cestu ven vždy najde. V pestávkách mezi prací zabalíme polotovary nejlépe do igelitového sáčku, aby nedošlo k pekotnému vysychání. Stačí i mokrý hadr a uložení do stínu.

Pokud použijete tvrdé devo (akát) nebo devo starší, můžete je částečně změkčit navlhčením a několikadenním zapaením v igelitu.

Misku dlabeme z půlky polínka. Nejlépe uděláme, když devo osekáme do jakési fošny. U čela fošny si necháme rezervu a nebudeme si všimát drobných prasklin. Většinou nevedou příliš hluboko. Pomůckou k práci je pevná podložka, nejlépe špalek se zarážkou. O zarážku výrobek opíráme. Můžeme ho pítáhnout kramlí, aby neujížděl. Ale vše se dá dělat na koleně.

Potom dlátem vydlabeme vnitřek. Začínáme zahlobením uprostřed a skoro na budoucí hloubku. Rozšiřujeme ke kraji. Do dláta klepeme

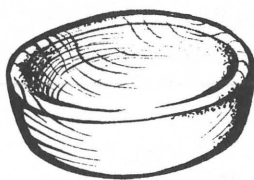
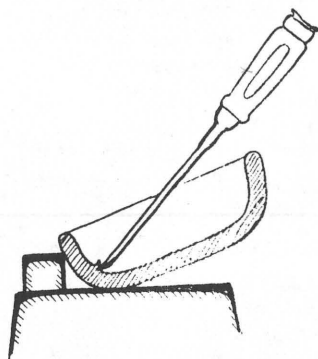
polínkem nebo dlaní. Nedlabeme kolmo, ale dost šikmo ke stedu a jen malé tisky. Devo se nedá pilepit zpět!

Po vydlabání vnitru teprve osekáme hrubý tvar zvenčí. Nejdříve horní okraj, pak dno; boky zarovnááme dlátem. Ani tady se nesnažíme urychlit práci zabíráním velkých tisek.

Kromě sekery a dláta (nejlépe půlkulatého) stačí k práci nůž. K začišťování můžeme použít kousek plechu oválného tvaru (cidlinu), a to hlavně uvnitř. Zvenčí je nejlepší smirkový papír.

Chceme-li mít misku zetelně ruční výroby, opracujeme ji zvenčí úzkým dlátem vyrobeným teba z drátu od starého deštníku.

K dokončení stačí natít misku stolním olejem nebo sádlem. Případně zevnitř včelím voskem a zvenčí indulonou.

Vladimír Synák - Riki

Rozdělávání ohně třením dřev

"Roznítíl jsem už aspoň tisíckrát oheň třením dřev a provedl jsem nejméně pětset různých pokusů. Pokud vím, můj vlastní rekord - 31 vteřin, které uplynuly od uchopení pomůček až do vyšlehnutí plamínků - je světový rekord..."

Tato slova náčelníka Americké Ligy lesní moudrosti, zakladatele našeho hnutí Ernesta Thompsona Setona - Černého vlka, nám hučela v uších, když jsme za šíleného větru v Jižní Dakotě na vrcholu hory Bear Butte třeli dřevy, abychom rozdělali oheň a mohli zapálit dýmku, kterou bychom vzdali hold Wakan Tankovi. Vzpomněl jsem si v tu chvíli při hromadách kouře a žádných jiskřek na svého přítele Bobra se Sklenného, který s námi měl takovou trpělivost a donekonečna nám vysvětloval postupy, materiál a styl tření, až se z nás stali zruční mistři tohoto oboru. Co by teď asi říkal? Znovu jsem zavrtěl lukem a nic. Jenom hnědý prášek a dým. Byli jsme už zoufalí, to bylo špatné znamení. Potom jsme dostali nápad. Uchopil jsem s Napsičou tulejku společně a spolu jsme chytili i luk. Začali jsme dlouze třít. Dým houstnul. Pak jsme začali zrychlovat. Dým se valil. Začala být cítit vůně, která je neklamným znamením, že v hromádce bude jiskra. Odložili jsme luk a dřívko. Ťukl jsem do prkýnka a zadíval se na něj. Doutnala. Přidal jsem troudu a začal foukat. Za chvíli vyšlehl první plameny. Z Bobrova

prkénka jsme společně rozdělali oheň na posvátné šajenské a siouxské hoře v Jižní Dakotě. Nad pláněmi se stmívalo. Zapadalo slunce. Byli jsme tak daleko od domova, od přátel, vztáhl jsem ruce s dýmku k nebi a zazpíval k dýmce, nad krajinou zapískal orel...

Po návratu domů jsem mezi hromadou korespondence našel dopis, ze kterého si dovoluji citovat: "...Na letním sněmu mi Vaše ukázka velmi pomohla, můj sen dostat se pod šedesát sekund se splnil na 500%! Posílám Vám podepsaný papír o dosažených časech, vždy byli přítomni svědci... Pokud můj dosažený čas bude uznán jako oficiální a platný, není to jen moje zásluha, ale všech, kteří mi byli dobrými rádci a učiteli. Příprava mi trvala dva roky. Díky patří Tatanka Witkovi a Mahpioví. Bez nich bych to nikdy nedokázal!"

Na přiloženém listu stálo: " Svědectví o rozdělávání ohně třecími dřívky

Jméno: Jiří Posinger
Horní Moštěnice
Zahradní 488,
okr. Přerov
Jména a podpisy svědků: J. Svoboda, P. Džumbera
Datum: 8.9.1991
Čas: 35 sekund

Použitý materiál:

prkénko - topol
svidřík - lípa
troud - vrba
palivo - suchá tráva

V tu chvíli mě napadlo, že bychom mohli sestavit tabulku rozdělávání ohně. Vždy jednou za rok na podzim po táborech ji uveřejnit v Bizoním větru. Udělat takový top twenty v tření dřev. Co vy na to? Kdo z nás porazí i našeho mistra Černého vlka? Zkusíte to?

Tady jsou první výsledky:

Jiří Posinger - Black Crow - 35 sekund
Tašunka Gleška - Bílý Wampum - 40 sekund
Mahpya Wakinyan Olowan - Bílý Wampum - 47 sekund
Heyoka - Bílý Wampum - 49 sekund
Wannaheza - Bílý Wampum - 51,95 sekund

Pomůžete nám tabulku doplnit? Napřete nám o zajímavých příhodách při rozdělávání ohně třením dřev, různých materiálech, klimatické podmínky, místa a hlavně vaše časy podepsané svědky? Samozřejmě vás zařadíme do tabulky a nejlepší časy a příběhy nebo návody a figle uveřejníme, abychom pomohli v cestě po této stezce i dalším.

Hodně štěstí při lámání rekordů vám přeje ohnivýc Ligy

Daniel Hoffmann - Wanblitanka

HAU, KÓLA!

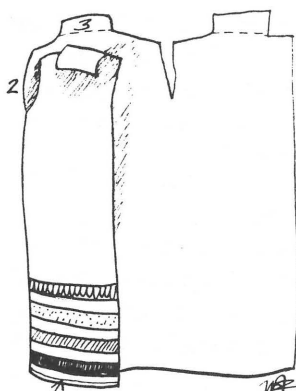
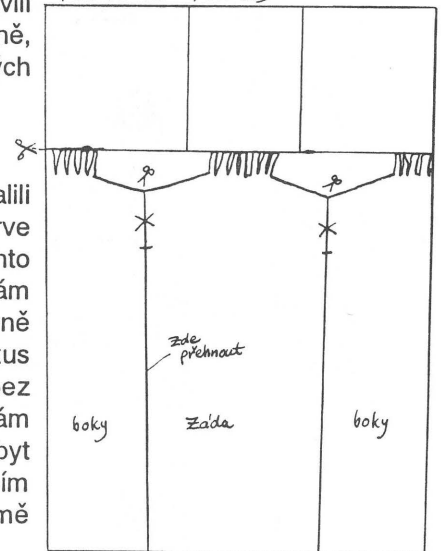

Hau kóla

Když jsme před mnoha lety, kdy české euroindiánství bylo ještě v plenkách, stáli před vitrínou s černonožským válečníkem v muzeu Karla Maye v Radebeulu, divili jsme se, co to má tento válečník na sobě za župan. Stál majestátně ve vitríně, kožešinovou čapku na hlavě, sněžnice, pušku v obalu, prostě vybaven do ostrých zim. Na sobě nezbytně Capote, jak říkají Američané.

My jsme v zimě pod týpím buďto mrzli v jelenicových košilích nebo jsme se zabalili do dek a kožešinových pláštů, které však silně znemožňovaly pohyb. Teprve s knihou Indiánok od našeho euroindiánského přítele Imre Nagyho jsme se těchto zimních potíží zbavili. Podle jednoduchého stříhu, který vám dnes předkládám v tomto pokračování Hau Kóly, si můžete vyrobít velice vkusný, teplý a hlavně praktický kus oděvu, bez kterého se nám dnes zdá pobyt pod týpím v zimě nepochopitelný.

Rukávy a kapuca dle ustríhnete velké podle vaší potřeby

Pozor celou deku nutno olemovat flaušem, kůží, sametkou, khalounem! Třepí se!

Seřítá kapuca = české menší deky

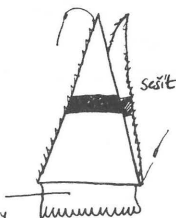

frůpec pro kapuce

— Ohromitím rukávu vytvoříte třísně

delší druh ozdobné kapuci z Anglické Hudson Bay deky

seřít

Již na obrazech ze starého

Divokého západu od Russela či Remingtona, dvou malířů, před jejichž uměním se v pokoře skláním, najdete indiánské válečníky přioděné tímto Capote. Nejčastěji se vyráběli z Hudson Bay dek, zelených, bílých Rainbow, červených či modrých. Někteří šviháci se nespokojili s obyčejným kabátkem, ale přiřivali si na něj ještě třásně s hranostajů, výšivky z korálků nebo rozety vyšité ursoními ostny.

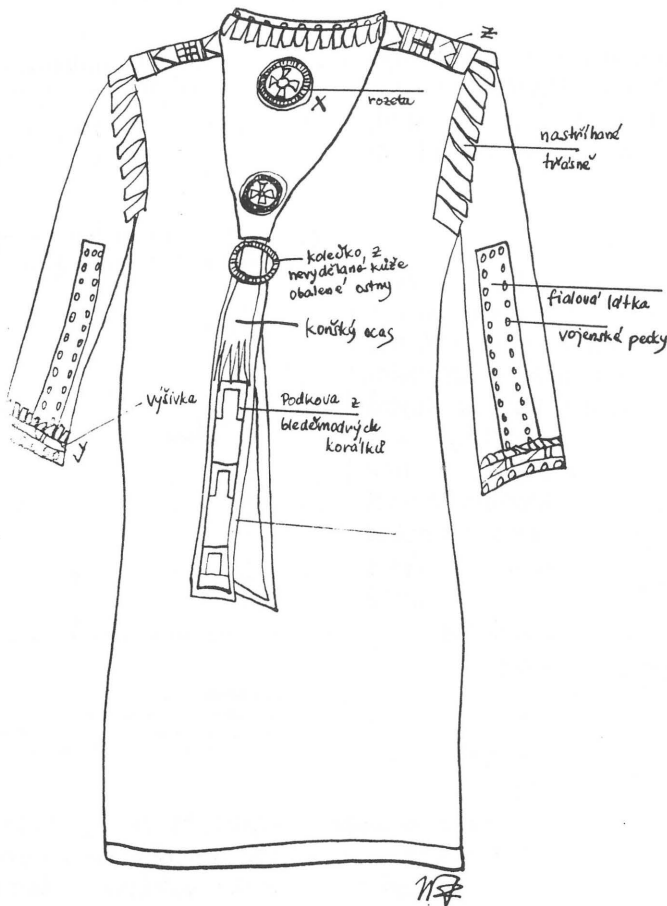
Vznikla tak úctyhodná umělecká díla. Oblek u Indiánů neměl jenom zakrýt tělo před chladem a nepohodou, ale velkou roli hrál v dotvoření celé

osobnosti válečníka či squaw z hlediska designu, neboť Indiáni byli obrovští parádníci.

Teď k samotnému kabátku. Nejlepším materiálem jsou deky Witney point, které se dají sehnat v prodejně Hudson, s Bay v Mnichově. Jsou to ty, které velmi hřejí, mají přesně tentýž design jako staré deky, které používali Indiáni na pláních, ale jsou velmi drahé - stojí okolo 160 DM. O něco přístupnější jsou pro našince bílé nemocniční deky s modrými proužky na stranách. Indiáni používali velmi podobné. Když neseženete ani tuto deku, nezbyvá než zakoupit alespoň larisu ve vhodné barvě a úplní indiánští proletáři si udělají Capote ze šedivé deky, která je k dostání a je nejlacinější.

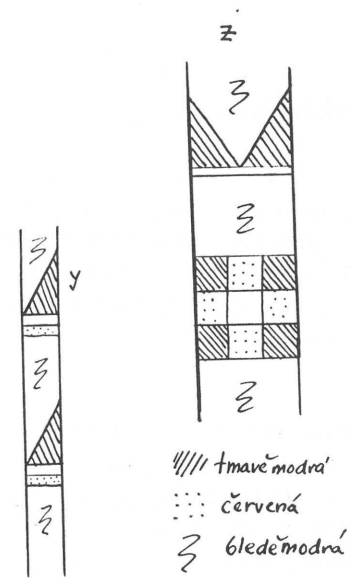
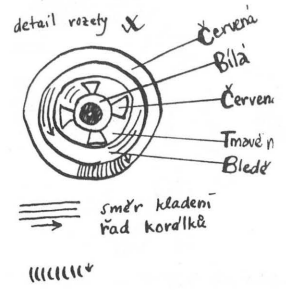
Kdo chce ale mít pravý Capote jako vraní válečník ve filmu Windwalker s Nikem Ramusem v hlavní roli, neobejde se bez Hudson Bay deky. Nejdříve deku vypereme, ale pozor! Pouze při 30°C a ve správném prášku na praní (např. Moher). Kabátek budeme mít totiž stále začuněný z množství dřiny, které s sebou nese zimní táboření v týpí. Mohlo by se nám stát, že až nám ho dá manželka nebo maminka do pračky, mohli bychom do něj obléct třeba Chipa a Dalea, ale rozhodně ne urostlého Euroindiána - woodcraftera!

Potom postupujeme podle stříhu. Velikosti si musíte stanovit sami, protože ne každý z vás má stejnou postavu. Pro ty, kteří chtějí mít něco skutečně mimořádného, jsem vybral Capote z denverského muzea a přímo na místě jsem

ho pro vás nakreslil. Je z červené vlněné látky s bílým okrajem, zdoben železnými vojenskými peckami, koňským ohonem, výšivkami a rozetami z korálků, kolečkem z ursoních ostnů a fialovou látkou. Výsledný efekt na mě obrovsky zapůsobil. Ve velké kolekci Denver Art muzea bylo sice mnoho Capote, ale tento byl svou pestrostí, jemným provedením detailů a vyváženou kompozicí a kombinací materiálu nejkrásnější.

Tak co? Máte na zádech toulec, která jste si udělali podle minulého čísla? Fouká vám dírami ve stranách jelenicové košile podzimní severák na ledviny? Není nic jednoduššího než se pustit do šití vašeho prvního kabátku. Přeji vám mnoho krásných víkendů pod zimním týpím, kdy vás bude hřát a stane se vaším nerozlučným přítelem. Fotografie z našich táboření vám mohou ilustrovat, jak jsou u nás

v Bílém Wampumu Capote v oblibě. Že už vás svrbí ruce na práci a jehla se vzpíná v jehelníku? Tak nezapomeňte vyfotit své výrobky a poslat fotografie Wanblitankovi. Nejlepší práce nezůstanou bez odměny...

S pozdravem Hau kóla se na další setkání těší

Váš

Wanblitanka

Kuchařka

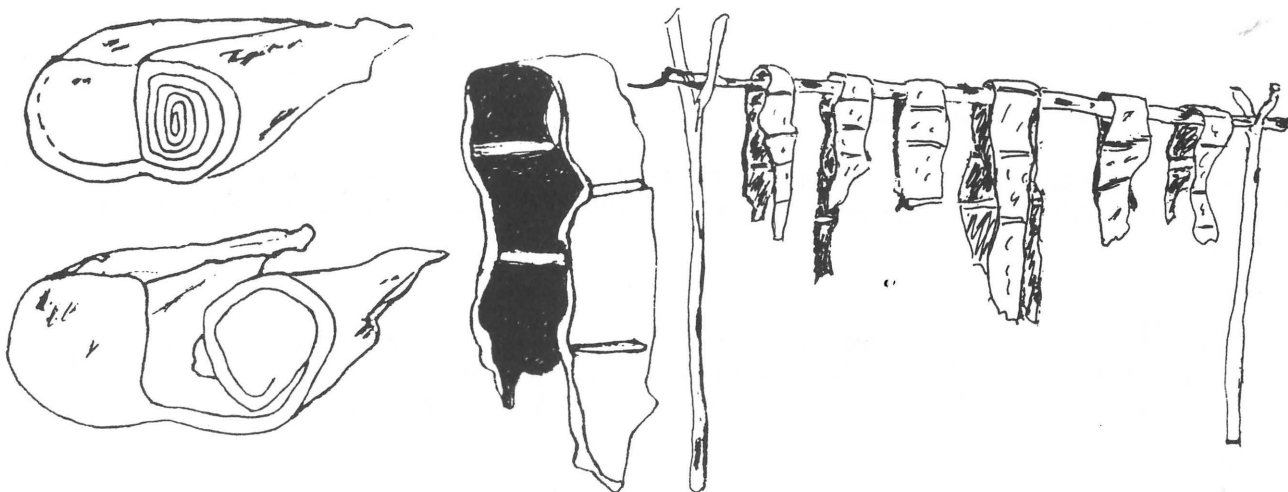
Sušení masa

Indiáni téměř všechny své potraviny ve starých dobách konzervovali sušením. Sušené maso je velmi skladné, lehké, trvanlivé a - klidně nevěřte, ale vyzkoušejte - velmi chutné! Je-li uchováno v suchu, vydrží nejméně dva roky. I jeho výživná hodnota je vysoká. Po úspěšném lovu si ženy větší část masa usušily a uschovaly do parfleší pro pozdější použití. Sušené maso se buď žvýkalo v takto syrovém stavu, nebo se povařilo ve vývaru, nebo se dále zpracovalo na pemikan. Přesto, že je pro vás tento způsob konzervace masa neobvyklý, zkuste jej a uvidíte, že vám maso takto upravené bude chutnat.

Vezmeme asi půlkilogramový kus hovězího masa, v polovině jej nařizneme po vláknách, řez ukončíme asi půl centimetru od okraje svalu. Dále rozřezáváme po vláknách každou polovinu masa (viz nákres).

Tak nám vznikne dlouhý, asi půl centimetru silný pruh masa. V indiánském táboře bylo možné vidět rozvěšené i metr dlouhé kusy. Pruh musí být co nejtenčí, aby dostatečně rychle stačil proschnout, než do něj mouchy nakladou vajíčka - těžko si k sušáku s masem postavíte hlídku s plácačkou na obtížný hmyz. Proužky masa tedy rozvěsíme na sušáky - tyče na vidlicích dostatečně vysoko nad zemí - a za prudkého slunce sušíme 2 až 3 dny. Na noc maso sundáme, zabalíme do plátna, aby nenavlhlo. Při špatném počasí můžeme sušit i v týpí (tento způsob jsme zatím nevyzkoušeli, ale knihy se o něm zmiňují, takže rádi uvítáme vaše zprávy i zkušenosti a podělíme se o ně na těchto stránkách). V našich podmínkách je však počasí jen velmi málo kdy tak dokonale slunečné a horké, aby se maso dostatečně rychle usušilo, takže si můžeme dopomocť umělým dosušením či sušením - nad kameny či v troubě vyhřáté po pečení tak, jak to provádíme při sušení ovoce.

I v současné době takto upravené maso Indiáni jedí a od nich tento způsob konzervace převzaly mnohé americké potravinářské závody. V obchodech najdete malé balíčky s dry-meat či jinými ceduličkami a pochutnáte si na něm i v tomto surovém stavu. My jsme na našem táboření pořádali hostinu - vývar z hrachoru, sušené maso a sušené ovoce, divoká rýže, pemikan a opékané maso a často i přejedený člověk dal přednost pochoutce sušeného masa před tepelně upraveným.

Opasky

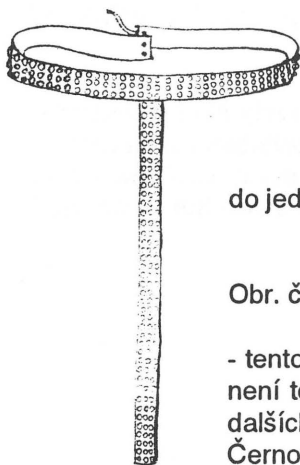
Indiánky si své šaty přepásávaly zdobenými koženými opasky nebo později tkanými korálkovými pásky - v rezervačním období. Zaměříme se dnes na starší období, kdy se používala velmi tvrdá, pevně vydělaná kůže na podklad a na zdobení puklice z koňských postrojů, pecky z vojenských stejnokrojů a našívané perličky.

Obr. č. 1 - Pásek zdobený puklicemi

- je vyroben z koženého pevného silného řemenu, na který jsou našity ozdobné prvky z postrojů na koně, nebo navlečeny na užší řemen. Puklice jsou pak buď hladké s očkem na spodní straně, nebo prořízlé na spodní straně. Typ těchto pásků byl oblíben hlavně u Černonožců a Cheyennů. Zvláštní, velmi oblíbený typ se vyskytoval u Navahů. Puklice byly tepané ze stříbra, s mnohými ozdobami, často i zdobené tyrkysovými kameny. Indiáni je i v současné době hojně nosí ke svému civilnímu oblečení, a to nejen Navahové; podle vlastních zkušeností můžeme konstatovat, že se tyto opasky staly již jakousi prestižní záležitostí (společně s jinými navažskými šperky) jak na jihozápadě v Los Angeles, tak i v rezervacích Indiánů plání Cheyennů, Lakotů, Vran, Černonožců. Jednodušší lité kovové napodobeniny těchto puklic můžete docela levně nakoupit v pražském Pintu.

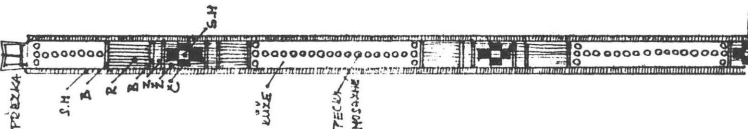
Obr. č. 2 - Pásek pobitý peckami

- je vyroben opět ze silného řemenu, který je pobit "stříbrnými" či "mosaznými" vojenskými peckami, které můžete koupit pod stejným názvem i dnes. Nožičky pecky prochází skrz řemen a na druhé straně se zahnou. Tyto pásky se podšívaly látkou, aby ostré konce pecek nezraňovaly. Pecky mohou být řazeny buď pravidelně v řadách, nebo do jednoduchých pravidelných útvarů. Převislý konec, tzv. "plácačka", byla také zdobena.

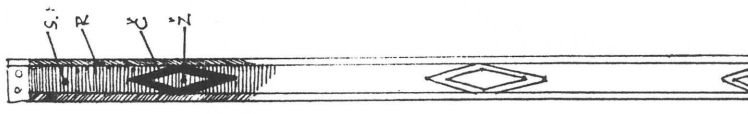
Obr. č. 3 - pásek, který je napůl vyšitý, výšivka může být kombinována s peckami

- tento druh byl oblíben u Vran, ale není to pravidlem, vyskytuje se i u dalších kmenů, jako např. Černonožců, Siouxů.

Obr. č. 4 - celovyšíváný pásek

- tento typ se používal později, dírký se do tvrdé kůže předepichovaly šídlem. Na obrázku je černonožský vzor.

S.M - světlé modrá
 B - bílá
 R - růžová
 Z - zelená
 Ž - žlutá
 Č - černá

Ženské pásky se většinou zavazovaly na dva řemínky nebo - jednalo-li se o použití vojenského opasku - zapínaly se na přezku. Spoj se umísťoval na bok, aby nebyl tolik vidět. Na těchto páscích ženy nosily různé pytlíčky, např. na křesadlo, na zrcátko, pouzdra na šídla a různé jiné ozdoby.

Dvoustranu připravily:

Radka Skoupilová - Wašewin, Helena Patočková - Sihasapawin,
 Iveta Hoffmannová - Hinziwin, Radka Fikejzová - Kangiwin

TEN, KTERÝ HLEDÁ VELKÉHO DUCHA

"Nestačí tedy lidem jenom kázat o "návratu k přírodě". Třeba jest naučiti je žít v přírodě. A v tom právě Seton ze všech lidí na světě vykonal nejvíce. Jest v pravdě Mesiašem života v přírodě a jeho knihy posvátným evangeliem lesní moudrosti."

"Seton má jednu krásnou pedagogickou zásadu: neužívejte trestů, ale odměňujte, vyznamenejte dle zásluhy. Ne zastrašit a odsunout zpět, ale povzbudit, rozohnit vpřed! Proto systém orlích per! Není to hraní si na Indiány, je to vážná výchova a sebevýchova podle měřítka. Tu jsou mety, závody. Jsou vysoké, jsou obtížné, ale vítězství je vaše!... Žádné zkoušky v běžném slova smyslu. Tu je život před vámi, pusťte se do něho s chutí. Studujte, vyrábějte, učte se pracím, jež jsou lidské. Lidskost je ve všem, co se mládež učí! Co nemá vztahu k lidskosti, co nepovznáší lidskost, to je bezcenné."

"Užíváme-li my, woodcrafteri, symbolu orlích per, nesnižujeme vysoký stupeň jejich hodnoty, jaký měly u Rudochů? Naši nepřátelé jsou uvnitř, nikoli zvenčí; naše válečná ztazka nevede horskými cestami, ale úřady, domovem, školou, městskými ulicemi a venkovskými úvozy, poli a lesy. Našimi místy skalpování není Poraněné Koleno nebo Tippecanoe ..., ale v našich vlastních duších. Vykonali-li jsme výkon a nedotkli se poraženého nepřitele strachu, nelaskavosti, prostofekosti, nepořádnosti, nesvědomitosti, nevědomosti, lenosti, sobeckosti, samolibosti, žárlivosti nebo pýchy, nezasloužíme si orlího pera."

"Z naší vlasti - perly Evropy - bude poušť, nevychováme-li si lepší pokolení svého národa. Co platny nám budou maličké "přírodní parky", když ostatek bude ničen dle libosti soukromých podnikatelů a surových lidí. Podívejte se na hnusné Polabí bez stromečku - "zlatý prut země české" - lány země využítkované jen obchodně na cukrovou řepu. Je nutno v lidech vzbuditi smysl pro krásu krajiny a lásku k přírodě - aby si duchovních věcí cenili více než nacpané kapsy."

"Tolstojovo úsilí náboženské dá se shrnout jediným požadavkem sebezdokonalování. A to jest cesta Lesní moudrosti. Věř sobě samému, neutlumuj božský hlas v sobě, vrať se k dětství, vnes je do života dospělého a rozviň duši svou k Velkému Duchu, jenž na tebe volá. Nevěř těm, kteří tvrdí, že není boha, že není mravnosti, že jest jen "věda" a "umění". Nelze jíti vpřed tomu, kdo nemá pevné půdy pod nohama. a tu dá člověku mravní víra."

"... potřebu, aby každý den byl svátkem, chce Lesní moudrost vzkázat lidem. Svátkem

čili Woowotanna. Takové bylo sněmovní (lesní) jméno profesora Miloše Seiferta (8. ledna 1887 - 3. prosince 1941), člověka, jemuž vděčíme za svou woodcrafterskou existenci. Založil u nás první woodcrafterský kmen, postavil první týpí, první navázal kontakt se Setonem, založil naší Ligu a byl prvním náčelníkem, propagoval woodcraft na Podkarpatské Rusi, atd. atd. Byl do určité míry prorokem, a proto neměl na různých ustlání. Ve 20. letech byly některé jeho knihy zakazovány, on sám různě šikanován - jeho názory totiž příliš často směřovaly proti oficiální ideologii a trendu... Dne 30.11. woodcrafteri akcemi v Bechyni a Sušici připomenuli, že od jeho smrti uplynulo již půl století. Psali jsme o něm podrobněji v č. 2/1990; nyní ho chceme několika ukázkami z jeho knih představit jako nevšedního tvůrce a myslitele.

je nám den, kdy něco konáme s radostí, kdy něco poznáme velkého, nějakého božího díla se zúčastníme, nějakým hrdinným skutkem se povzneseme. A to by mělo být každý den."

Jděte do přírody z jara i v létě. Uvidíte, co toho ještě neznáte, a studujte, i stanou se vám vaše orlí pera za znalost přírody klíčem, jenž otevře vám dveře světa krásy."

/Vše citace ze Svitku březové kůry, 1925/

"Jsem hluboce přesvědčen, že není možná výchova mládeže, aspoň ne tak, aby se dospělo k jemnému, duchovnímu typu člověka, dokud národ kouří, pije, vydržuje si nevěstince, zbrojí, kupčí svatokrádežně s politikou a všemi svými ideály a mládež to vše vidí a v tom žije. Že je marno mluvit o výchově k ušlechtilému lidství národa, jenž denně vraždí tisíce kusů dobytka, jenž zavírá ptáčky do klecí, nešetří stromů, a ze svých jediných, nejbližších lesů dělá střelnice!"

/Radostná škola, 1929/

"Bojím se, aby knížku mou nepotkal osud většiny přírodopisných knih: lidé se mnoho naučí znáti, ale nenaucí se to milovati. Proto jsem všude zdůrazňoval také stránku mravní a náboženskou. ... Nábožensky jsem rozřešil svůj poměr k přírodě, že jsem s ní začal žít, a věřím, že příroda k nám mluví tisícími hlasy, jež všechny nemůže tlumočit pouze náš rozum (a naše slova), že je nutno vnímati je především citem, všemi smysly svými, býti s ní ve spojení abych tak řekl mystickým, chceme-li jí aspoň trochu rozuměti. I na to jsem měl zřetel ve své knize, neboť vím, co mi dalo táboření."

/Rok v přírodě, 1929/

P.S.: Ty, které tato slova nějak zaujala či oslovila, upozorňujeme na vzácnou publikaci "Vigílie s Woowotannou", kterou napsal a ilustroval bratr Ladislav Rusek - Šaman z Olomouce. Knížku právě nyní vydává LLM v edici LES a lze si o ni napsat na adresu: LLM, P.O.BOX 7, 169 00, Praha 6.

Miloš Seifert - Woowotanna

Příbran

ČANKU ČIKALA

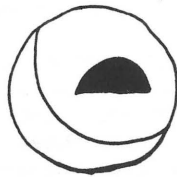
STEZKA-MALÝCH

určeno pro dětské kmemy lesní moudrosti

LISTOPAD - měsíc bláznivý

Asi nejšmutnější měsíc v roce. Dny jsou krátké, počasí nepřije našim schůzkám a vypravám. Vitr serval poslední listy ze stromů, odlétli ti největší opozdilci a ptáci říše. Zkus ale i v listopadu objevit v přírodě trochu krásy.

PROSINEC - měsíc dlouhých nocí

Indiánský název je zcela namístě. Ale i naše české jméno má své opodstatnění. Vždyť v mrazivých dnech a nocích nás prosí zvěř a ptactvo o pomoc! Vytvořte na schůzkách lojové závěsky a krmítka a dopřejte tak našim lesním bratříčkům trochu pozornosti.

Hra do klubovny

Nakreslete křídou na stůl tento obráček. Hráči vsadí libovolný počet fantů (mašle, počítací dřívka, apod.) do jednoho z okének. Načelník hází dvěma hracími kostkami

pod 4	7	nad 4
-------	---	-------

 mi. Padne-li součet 4, kdo vsadil na 4 dostává vklad + jeho 5-násobek. Ostatní o vklad přicházejí. Padne-li součet menší než 4, ti co vsadili "pod 4" dostávají vklad + 3-násobek svého vkladu. Na ostatních polích o vklad přicházejí. Podobně se postupuje, padne-li součet vyšší než sedm.

Když byli dnešní Mawadani malí, hráli tuto hru s obrovským nadšením. To byly nervy!

ZAJÍMAVOSTI O ZIMNÍCH SPÁČÍCH

Hmyz, plazi a řada savců přečkává zimu ve stavu strnulosti. Telesná teplota teplokrevných poklesá, krev proudí pomalu, tep je nezatelný, zvířata tráví ze sobě podkožního tuku.

Například svišť má v bdělém stavu 80-140 tepů za minutu, v době zimního spánku jen 5-3 tepy! Sysel, trávníci zimní spánek, vdechne a vydechne za minutu maximálně patnáctkrát, svišť jen 2-3x.

Plíšek lískový přežije pokles teploty až na 0°C, netopýři snášejí i teploty pod nulou. Optimální teplota pro přezimování je 3-8°C. Proto se zvířata uchylují do děr, doupat a jeskyní, kde tato teplota panuje.

Sysel, klíčček, nebo svišť se občas probouzejí ze spánku a ujedí něco ze zásob. Medvěd a jezevec se velmi snadno probudí uprostřed zimy. Takový medvěd, shánějící nevrle v předjaří něco k snědku, může pak být nebezpečný i člověku. Medvědice přivádí koncem zimy na svět mláďata.

Hadi, ještěrky, a žáby ztuhnou chladem tak, že se málo podobají živým tvorům.

Hadi a slepýši tráví v zimních děrách klubka těl, netopýři se zavěšují za drápek hlavou dolů v jeskyňkách, půdách a ve věžích v celých hejnech.

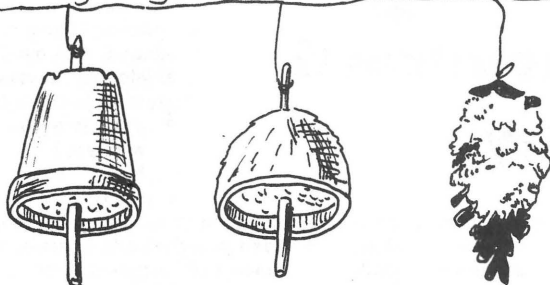
Všechny živočichy probudí na jaře sluneční paprsky. Při zvyšující se teplotě se rozproude krev a zvířata se proberou k novému životu.

KMENOVÉ VÁNOCI

Lojový závěsek

Je velmi vhodným a vyhledávaným zdrojem potravy pro drobné ptactvo v zimě, když všude leží sníh.

Smíchejte rozehrátý skopový nebo hovězí lůj se semeny slunečnice, konopí, máku a pod. v poměru 1:2. Když směs stuhne natolik, že má kašovitou konzistenci, nalejte ji do malého kelímku, květináčku, či skořápky od kokosového ořechu kam jste předtím připravili 20 cm kuliček. Do směsi teď můžete namáčet borové jehličky.

Vyberte v okolí klubovny osamělý strom a v den kmenových oslav vánoce jej ozdobte lojovými závěskami. Pomůžete tak drobnému ptactvu přežít podmínky kruté zimy.

Program vánočních slavností

1. Sraz před klubovnou
2. Zdobení vánočního ptáčího stromu lojovými závěskami
3. Hry a soutěže v klubovně
4. Zpěv koled u vánočního stromku.
5. Nejlepší bojovník kmene rozdává dárky.
6. Procházka na oblíbené místo před odchodem domů.

OBŘAD BÍLÉHO SLUNOVRATU

Pátnoc se krapem přiblížila. Nikomu se teď nechtělo z vyhrátého týpí, kde bylo celý večer tak příjemně a veselo, do mrazivé noci. Ale ten krásný a tajemný obřad za to stál. Těšili jsme se na něj po celý rok.

Náčelník sahł po své pochodni, a to bylo pro nás pro všechny znamení, že máme opustit týpí a utvořit před ním půlkruh. Vyšli jsme ven a ledový vzduch nás okamžitě roztrásl po celém těle. Hvězdy se třpytily jako drahokamy, sníh zakřupal pod nohama. To už z týpí vycházel náčelník se zapálenou pochodní. Zamysleně nás přehlédl očima a pravil:

"Bratři a sestry, přináším vám starý oheň! Po celý rok byl středem našeho kmene, hrál nás, kdykoli nám byla zima, svítil nám za temných nocí, ohřel nám naše jídlo a byl pro nás symbolem krásy, pravdy, síly a lásky. Poděkujme Velkému Duchu za tento dar a odevzdejme jej zpět Matce Zemi!"

Po těchto slovech zapálil pochodně nejblíže stojícímu bratřovi, a ten stejným způsobem předal oheň dál, až všem jasné plápolaly pochodně. Šli jsme pak klukovým sněhům a za všeobecného veselí je po chvíli naházeli do potoka.

Ohnivěc mezitím pečlivě vymetl ohniště aby pak zažehl třetí dřevec oheň nový. To už se psal Nový rok.....

Oheň a šavelsí Logan ji!

• **Poly, jak vlastně vznikl Walden?**

Původně jsme byli pionýrský oddíl Ježci, který působil v Dejvicích na Praze 6. Oddíl měl přírodovědné zaměření, existoval od roku 1978 a vedl jej Ježek - báječný člověk, geolog.

• **Kdy ses do oddílu dostal ty?**

Bylo to někdy v roce 1983, bylo mi tehdy 16 a začal jsem s oddílem pořádát putávky, letní tábory a jednou měsíčně jsme jezdili tábořit o víkendech.

• **A kdy jste začali v táboření v týpí?**

Bylo to až v Lize?

Ne, poprvé jsme začali jezdit pod týpí asi v roce 1987. Bylo to shodou okolností týpí, které nám půjčil Heyoka z Bílého Wampumu. Učili jsme se stavět první potní lázně, dodržovat etiku týpí podle Indiánů i - prozatím bezúspěšně - zapalovat oheň třením dřev...

• **Jak jste se ale stali Waldenem?**

Před vojnu jsem od přátel dostal Thoreauovu knihu Walden, která mě provázela životem. Na vojně jsem z ní čerpal sílu, byla mi rádcem i útěchou. Už dřív jsme se snažili s dětmi povídat si o Setonovi, o jeho předchůdcích, věděli jsme o existenci knihovny Walden a chtěli jsme prostě založit něco...

• **Aha, takže to se vlastně už blížíme k listopadové revoluci, že?**

Jasně. My jsme nevěděli o přípravě výboru a o existenci Ligy, ale taky nám bylo jasné, že v pionýru už to nepůjde, ten byl příliš svázan s minulým režimem. Původně jsme chtěli založit něco úplně jiného, pro všechny lidi, kteří mají rádi Setona, život v lesích a odtud také samozřejmě ten název Walden...

• **Pak jste ale vstoupili do Ligy a ty ses stal po ročním působení dokonce jejím funkcionářem a zasedáš v předsednictvu. Co považuješ za svůj nejlepší okamžik nebo zážitek v Lize?**

Když jsem na Čotokvě viděl, že jde prakticky udělat to, co jsem vždy chtěl - tábořit v týpí po indiánském způsobu, a také jsem se poprvé pořádně seznámil s lidmi, kteří to dělají. Potom také samozřejmě, když jsem poprvé zapálil oheň třením dřev, to bylo také na Čotokvě a bylo to pro mě prostě něco úžasného, na to se nezapomíná!

• **A co na tebe zapůsobilo v Lize nejhůř?**

Že po všech těch velkolepých a bombastických vyhlášeních a zahájeních je najednou každý nerozhodný, nelíbí se mi prostě nerozhodnost náčelníků, některé kmene nechtějí pro Ligu nic dělat, chtěly by pouze brát. Myslím si, že vše by mělo jít víc zdola a ne všechny problémy nechávat na náčelnictvu, vždy skoro nikdo s ničím nepomůže...

• **Jak si představuješ budoucnost Ligy?**

Já si myslím, že je tady moc debat o ortodoxnosti. Kdo chce, ať se jí drží, ale je tady kniha lesní moudrosti a Setonovy zásady pro kmen lesní moudrosti a komu se to nelíbí, tak ať raději jde!

WALDEN

čili život v lesích nebo také kmen Ligy lesní moudrosti z Prahy

Pro někoho je důležitější osobní volnost a Setonovy myšlenky, ale co struktura organizace? To jsou dvě rozdílné věci. Nějak to přece musí fungovat, zatím se to rodí, ale aby to netrvalo moc dlouho - u některých. Nám je to jasné, budeme se věnovat indiánské lesní moudrosti, pokud chce někdo dělat něco jiného, ať to dělá, ale pohromadě? Zdá se mi, že spousta lidí se v Lize schovává za zálesáctví, ale co to skutečně je, co skutečně dělají?!

• **Ještě se tě chci zeptat - kdo tě upozornil na Ligu?**

V Sušici jsem se setkal s Letícím sokolem - Vodákem, odtud vedla cesta k Willymu a přes něj už hned na vedení Ligy. Potom

Viděl jsem je na sněmeh Ligy, Čotokvách, Valné hromadě Westerners International, mnohokrát jsem s nimi mluvil u sebe doma o návštěvním dnu. Naposledy to bylo při přednášce mého přítele Davida Šefla o kanadských Indiánech. V létě jsem se byl podívat na jejich táboře. Tak se mi zalíbilo, že na něj dodnes vzpomínám. Původně jsem chtěl na setkání členů Ligy lesní moudrosti udělat rozhovor do Bizoního větru s jejich náčelníkem Polym, ale nějak jsme se k tomu nedostali. Proto jsem Polyho pozval na noční kávu do svého nového bytu a důkladně jsem ho vyzpovídal. Nejdřív jsme sice listovali katalogy s výšivkami, zkoumali fotky z amerických muzeí a hodnotili korálky, ale asi v půl jedenácté jsme se dostali k samotnému rozhovoru. Zde tedy je - berte jej či neberte - tolik jsem se od Polyho dozvěděl o partě, která je mi víc než sympatická...

jsme v září na Střele oficiálně založili kmen Walden - uznáný a fungující v Lize.

• **Kolik ti je let?**

Bude mi 25.

• **Tvoje nejoblíbenější knihy, spisovatelé?**

Čapek, Seton, Thoreau, Farley, MoWat.

• **Vzdělání?**

Učňák a maturita.

• **Jak jste byli spokojeni s letošním táborem?**

Bylo tam málo legrace, uvědomili jsme si asi vážnost situace, zodpovědnost. Každý si letos jel na vlastní triko. Ale myslím, že lidé byli spokojeni.

• **Jak jste se vypořádali s jídlem?**

Měli jsme stravování

v týpích. Jsme zásadně proti společnému stravování, tábor to úplně změnil.

• **Jaká je teď nálada ve vašem kmene?**

Kmen teď funguje a dobře pracuje. Je tu obrovská chuť něco dělat. Doufám, že to vydrží.

• **Máš nějaký lék na současný stav Ligy?**

Samozřejmě. Rozdělit ji na dětskou a dospělou část. Neznamenaloby to dvě organizace, ale rozdílný přístup ke každé části. Obě skupiny mají jiné problémy, třeba táboření je jiné - děti se musejí víc organizovat, vychovávat, dospělí to pak zase považují za tlak na sebe, jsou s tím problémy.

• **Nosíš odznak Ligy?**

Nenosím. Mám ho na šerpě, ale v civilu mi to připadá blbý.

• **Kolik má váš kmen v současnosti lidí?**

Máme různé druhy pojetí členství, právoplatných členů zatím sedm, jinak je nás kolem dvacítky.

• **Co vás nejvíc baví?**

Samozřejmě indiánské táboření, ale nezanedbáváme ani turistiku.

• **Váš nejoblíbenější sport?**

Indiánský hokej Shiny!

• **Nejoblíbenější tábořiště?**

Střela v západních Čechách.

• **Tvoje nejoblíbenější indiánská osobnost?**

V mládí mi imponoval Tecumseh, předtím samozřejmě asi jako každému klukovu Čingáčuk z Cooperových románů a dnes je to samozřejmě Plenty Coups. Já jsem se dostal k Indiánům ne přes Maye, ale přes Setona, takže moje cesta vedla takhle.

• **Jak vidíš budoucnost našeho snažení?**

Já nevěřím na masovost Ligy, ani jí nechci. Co se týče společnosti v ČSFR, jsem spíš skeptický, tady se žije a bude žít konzumně; naše věc je moc práce, moc přemýšlení, stojí to moc času, peněz a sil... Nikdy nás nebude mnoho.

• **Díky za rozhovor.**

S náčelníkem kmene Walden vedl rozhovor u kafe - pod obrazy starých náčelníků z plání, uprostřed jednoho pražského sídliště - Wanblitanka. Venku foukal studený říjnový severák a Thoreauv Walden byl od nás vzdálen tisíce mil. A přeci tak blízko...

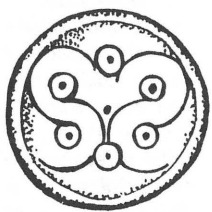
STOPOU PRAVĚKU

HRY

Dnes podruhé se pokusíme zachytit odkaz duševního života pravěku. Výlet do říše hor je téměř dobrodružný, protože připomíná objevování neprozkoumaných končin. Jen málokterý archeolog se odváží vydat na tenký led dohadů, kterými se úvahy o nejstarších hrách jen hemží. Skromné nálezy, které jsou nepochybně jen zlomkem skutečné nabídky pravěké herny, však přesto dávají tušit bohatou fantazii a představivost našich předků. Nemění na tom nic ani skutečnost, že většinou šlo o hráčskou vášeň a hazardní hru. Spíše naopak, o to víc můžeme ocenit míru duševní angažovanosti pravěkého člověka.

Vyjímečně dnes porušíme zásadu držet se našeho pravěku. Důvod je pádný - chceme se pokochat nejstarší známou deskovou hrou světa. Až si rozestavíte kameny na desce této královské hr nebo až zasednete k partičce pravěkých kostek, uvědomte si, že vás od původních hráčů dělí více než dva, respektive pět tisíc let. A jsme přesvědčeni, že váš obdiv k dávným předkům pořádně stoupne.

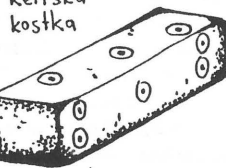
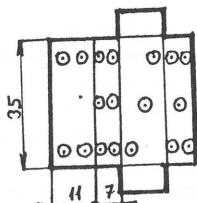
Jiří Červinka - Brko
Ladislav Tintěra - Hombro

Hrací kameny z parohu jsou od sebe vzdáleny více než 2000 let a přece jsou si tak podobné. První je z doby bronzové a druhý z Velké Moravy.

Další herní prvek - astragal tarsální kůstka z nohy ovce.

Je z kosti a oka jsou vyryta pomocí korového kružítko. Podobně bylo zdobeno mnoho kostěných věcí.

Pojďme se tedy podívat, co nám nabízí pravěké hráčské doupe. Nejzáhadnější jsou hrací kameny, které se v našem pravěku objevují již od doby bronzové. Zda sloužily jako žetony či jako kameny k deskové hře, to nevíme. Astragaly se nejspíše používaly jako dvoupohodové kostky - bok a plocha, případně i jako obdoba drábků. Krásné jsou keltské kostky. Našla se jich řada a svědčí o časté a všeobecně známé hře. Napodobení je celkem snadné a kostky opravdu svádí ke hře. Však také jistě Keltové těmto vášním holdovali, i když to černé na bílém potvrzené nemáme. Ačkoliv - tak úplně nepodložené to zase není. Římský historik Tacitus třeba píše, že například Germáni dokázali při hře v kostky sami sebe prohrát do otroctví.

○○● = 0
○○●● = 1
○○●●● = 4
○○○○ = 5

Hází se třemi dvoustrannými kostkami. Nabo také herními kameny.

Královská hra z Utu je krásným předchůdcem našeho Člověče nezlobse !!

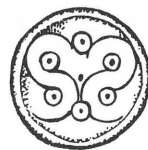
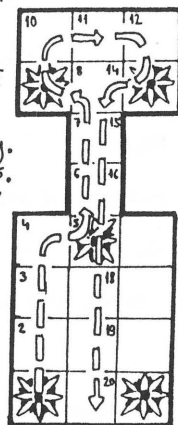
Sumerští králové ji hráli před pěti tisíci lety! Pravidla této nejstarší známé deskové hry se nedochovala, byla však zrekonstruována. Hrají dva hráči, kteří mají projít vyznačenou dráhu (je vyzna-

čena jen pro jednoho - druhý má trasu zrcadlově obrácenou). Hraje se 3, 5 nebo 7 kameny.

Nejprve je třeba všechny nasadit na pole 1-5. Pak teprve hra pokračuje. Kameny se vyhazují jako při "člověče", jen na místech označených hvězdičkami jsou bezpečné. Také vyjíždějící kameny na polích 6 a 7 nemohou vyhodit vracíci se kameny na polích 15 a 16. Proto jsou kameny na jedné straně označeny a na poli 11 se otáčejí.

Bílé a černé kameny, na jedné straně označené.

Vpřed od pravěku - novinky experimentální archeologie

- Zubřík - stan pro přírodní táboření našel své příznivce v Třebíči. Vyzkoušeli ho na svém táboře tamní skauti a uvažují, že příští tábor bude už celý v Zubřicích.
- Táborová hra "Výprava do pravěku" přilákala k celoroční práci s náměty experimentální archeologie také oddíl Nezmar z Plzně. I oni si

budou sít Zubříka a připravují další pravěký tábor.

- Krátký film připravuje několikadenní cyklus filmů ukazujících možnosti různých přístupů k přírodě, zajímavých oddílů a náměrů na hry. Jeden díl bude věnován experimentální archeologii a bude se jmenovat Jak zubr vzpomíná na pravěk. Sladujte program

televize, cyklus by mohl být vyslán koncem zimy či na jaře 92.

- Výpal keramiky v zahloubeném ohništi se na táboře slabozrakých dětí skvěle vydal kamarádům z Ostravy. Sluníčko a Mařík zabodovali, viděli jsme výsledky a můžeme gratulovat.

E.T.S. - novinky - E.T.S. - novi

Dne 24.10. byla v muzeu v Roztokách u Prahy otevřena velká výstava o jihoamerických Indiánech. Autorem je náš přední odborník M. Zelený. Výstava potrvá až do konce února 1992.

Komu dosud uniklo, že LLM vydala v edici LES dokonale a pro děti přitažlivě zpracované činy - "Knihu orlích per pro Malou lož" - a měl by zájem, může si o ni napsat na ústředí LLM. Cena 12 Kčs.

Naše léto ve statistice...

Kmeny LLM uspořádaly letos 30 táborů pro děti do 15 let. Děti, kterých bylo přes 500, zde strávili průměrně 16,5 dne. Na dítě a den připadala průměrná dotace 17,60 Kčs, kterou poskytlo ministerstvo školství. Tato čísla samozřejmě zahrnují jen ty kmeny a tábory, které o dotace žádaly.

Hukwim

Z příštího čísla Bizoního větru vybíráme:

- Mysterium vigílií
- představujeme zajímavé autory a jejich knihy
- Hau Kóla: pomůcky k indiánským hrám
- vyhlášení čtenářské soutěže o ceny...

E.T.S. - novinky - E.T.S. - novinky - E.T.S.

"...duch tohoto velkého muže nikdy nezemře. Víme, že všichni, kdo získali jeho nadšení, budou dále pokračovat v jím započaté práci a že jeho vliv nevymizí ze světa, pokud lidstvo bude žít. Možná, že dnes ráno stojí vedle mne, když pokorně zpívám jeho oblíbenou modlitbu: Wah-kon-da dhe-dhu, Wa-pa-din-ah toh-ne..."

Slovy z posmrtného projevu prezidenta Americké Ligy lesní moudrosti S. M. Jessupa (Santa Fé, 25.10.1946) si připomínáme, že 23. října uplynulo 45 let od smrti Ernesta Thompsona Setona. Celý zmíněný projev, který je pozoruhodnou výpovědí o Setonově zbožnosti, otiskneme v č. 3 nebo 4/1992.

Další kulaté výročí si můžeme připomenout o vánocích. Před 55 lety navštívil E. T. Seton poprvé a naposled Československo. K tomu zvláštní příspěvek na str.15.

Zajímavou zprávu nám poslal bratr J. Karch - Lama, stráž woodcraftu z Trenčína, který se v létě zúčastnil mistrovství světa v rýžování zlata ve švédském Kopperbergu. Setkal se tam se skupinou Němců, kteří tábořili v týpí, řídili se zásadami E. T. Setona a vůbec prý se woodcrafterům nápadně podobali. Budeme zvědaví na další informace.

Jak jsme se právě dozvěděli, bylo poblíž Carrbery v Manitobě (tam, kde E.T. Seton prožil své "zlaté dny" - viz kniha Za sandhillským jelenem) zřízeno Setonovo centrum. Toto nové středisko bude zahrnovat knihovnu a archiv, kde má být uloženo vše od a o E.T. Setonovi, bude podporovat vědecké práce o této osobnosti, vydávat jeho knihy, které nejsou zrovna na trhu, pořádat výstavy atd. Od roku 1992 se stane také sídlem náčelnictva Kanadské Ligy lesní moudrosti. Stane se též centrem Světového hnutí woodcraftu?

Dostalo se nám do ruky 1. číslo "SETON", vydávaného rovery ve Zlíně. Moc jsme se na něj těšili jako na konkurenci nebo spolupracovníka. Ale to rozčarování a zklamání... Snad jde o dobrý trampsko-skautský časopis (nedokáží posoudit), ale vztah k woodcraftu a Setonovi začíná a bohužel hned končí názvem časopisu. Proč ale pak ten název: "SETON"? Přátelé woodcraftu, nenechte se zmást a šetřte peníze. Přesto redakci děkujeme za propagaci Bizoního větru na zadní straně.

Ve stejnou dobu začal v Ostravě Kenny Otter z E.T. Seton Clubu (kmen Ondatry) vydávat časopis(ek) "MESSENGER". Přestože jde také o samizdat, dělaný skromě doslova na koleně, přináší užitečné informace vztahující se k woodcraftu, s přednostním zaměřením na Severní Moravu. Chválíme a přejeme výdrž, i když jde o aktivitu mimo LLM.

Když před 5 lety vyšel v Texasu superpodrobný Setonův životopis "The Chief", domnívali jsme se, že tato objemná kniha zůstane na dlouhou dobu nepřekonaná a že bude "na čas pokoj". Že pokoj nebude a že nemají asi pravdu ti, kdož tvrdí, že E. T. Seton je v Americe neznámým a zapomenutým autorem, dokazuje nejnovější

knih "Black Wolf". Za posledních 15 let je to již pátá velká monografie o Setonovi!

Jestlipak víte, že má u nás Seton pamětní desku a bustu? Nevěříte? Tak se jeďte podívat do Ružomberoku na náměstí... Ale nejděte předčasně, nejedná se o E.T. Setona, ale o britského historika a novináře Roberta Williama Setona-Watsona (20.8.1879 - 25.7.1951), velkého přítele Slovenska.

Na slavné kresbě zachytil E.T. Seton Indiána z kmene Vran - Bílou labuť (White Swan), který se jako zvěd zúčastnil neslavného Custerova tažení k Little Big Hornu a byl zde následkem utrpených zranění zmrzačen. Nemohl mluvit a ani neslyšel a dorozumíval se jen indiánskou posunkovou mluvou. Seton se s ním a s dalšími slavnými válečníky (např. Mnoho úderů - Plenty Coups) setkal v létě 1897 v rezervaci Vraních Indiánů v Missouri River Railroad v Montaně a stal se ochotným žákem ve výuce posunkové mluvy. Setonova kniha "Sign Talk", která vyšla v roce 1918 a je dodnes nejobsáhlejší sbírkou indiánské a hraničářské posunkové mluvy, obsahuje mnoho znaků, kterým se E.T. Seton naučil od Bílé labutě. Lize lesní moudrosti se podařilo tuto vzácnou knihu sehnat a připravuje do budoucna její vydání. Ukázky najdete v příštím ročníku Bizoního větru. Při své druhé návštěvě v rezervaci Vraních Indiánů roku 1912 se E.T. Seton již s Bílou labutí nesešel (tento Indián zemřel roku 1910).

Dodnes vyšlo v češtině od Setona téměř 50 různých knižních titulů, mnohé v opakovaných vydáních. Mohli jste se o tom přesvědčit v soupise děl E.T. Setona, který jsme vloni vydali. Zajímá vás, jaká je situace se slovenskými překlady a vydáními? Liga lesní moudrosti vydává Slovenskou knižní bibliografii E.T. Setona! Touto cestou děkujeme všem, kteří nám pomohli se shromáždováním podkladů.

Pokud ještě někomu chybí Kniha lesní moudrosti, může si o ni napsat na adresu: nakladatelství OLYMPIA - obytné oddělení, Klimentská 1, Praha 1, 110 00. Bude zaslána na dobírku.

Erb starého skotského klanu Setonů, který E.T. Seton někdy otiskoval na předsádce svých knih - i když z jeho použití

nky - E.T.S. - novinky - E.T.S.

E. T. SETON

host z Divokého západu u nás

Z Nového Mexika dostala Praha o letošních vánocích zajímavého a slavného hosta Ernesta Thompsona Setona, spisovatele nejkrásnějších a nejpravdivějších knih o zvířatech. Kdo by neznal z jeho knih vlka Lobo, medvěda Monarchy, lišky Domino, psa Binga a Vullyho, divokého mustanga, bílého soba nebo netopýra Atalafy? Vždyť ty postavičky zvířecích hrdinů stojí zásluhou Setonova vypravování před našimi duševními zraky jakoby živé!

Ernest Thompson Seton přijel k nám se svou paní. Je mu 76 let a není to stařec. Když ho první spatříte, vzpomenete si spíše na mohutného losa stojícího čelem k vám uprostřed arktické prerie, nebo na statného bizona, býka, který odolal všemu nepřátelství svých soků i prérijních požárů. Je pln síly tělesné i duševní a nedivte se tomu, neboť je to člověk šťastný. Když mu bylo sedmdesát let, prohlásil, že se mu podařilo dojít cíle svého života. Našel si v Novém Mexiku kout země, který považuje za nejkrásnější na světě a kde uskutečňuje své velké poslání určené mu Prozřetelností.

Poslyšte velké tajemství, se kterým se nám světil.

V mládí jako náruživý cestovatel a přírodopisec zabloudil kdysi v kalifornské Sierra Nevadě vysoko v horách k poustevně, kde žila vetchá indiánská stařena, která ani sama nevěděla, kolik je jí let. Když ho uzhlela, promluvila: "Vy jste v bílého muže vtělený rudý náčelník, vy máte světu přinést poselství rudého muže."

Stalo se, co předpovídala. Ernest Thompson Seton není jen spisovatelem, malířem, přírodopiscem, cestovatelem, ale především velkým učitelem staré indiánské moudrosti. On tomu říká woodcraft (čti vůdkraft), což znamená moudrost lesa.

A tak ho vidíte dnes neshrbeného věkem, ale statného postavou, tváří větrem ošlehaných, dlouhých bílých vlasů a jasných modrých očí! Když přednáší, rozumíte mu, i když neumíte anglicky, neboť mluví celým tělem. Napodobuje pohyb zvířete, na jevišti naslouchá hlasům divokých zvířat, která kdysi stopoval v Skalnatých horách, a když zachytí zvuk z dále své bohaté paměti, pak vám zaryčí jako vyplašený los, zabublá jako potápka, zaječí hlasem raněného vlka. A třeba jsou při tom divoká gesta, nikdo se nesměje, každý poslouchá ani nedutaje - neboť tento velký muž přírody sem přinesl ducha Divokého západu, veliké divočiny, kde příroda ještě oddychuje svobodně a je majestátní. Jeho žena vozí s sebou veliký tam-tam (gong) a převléká se do kroje Indiánů Seminolů, do kroje zelené barvy s pestrými stužkami nebo do bílého kroje Siouxů, ozdobeného čelenkou s dvěma chvosty, splývajícími až k zemi a majícími 75 nádherných orlích per. Ó, to byla krása! A pak tančí indiánské tance s prostými zpěvy, ale plnými rytmu, který uchvacuje. Byly to ukolébavky, válečné písně a písně k hrám. - Indián je píseň sama. Má píseň ke každé chvíli dne a ke všemu, co dělá. Zpívá píseň vycházejícímu slunci i zapadajícímu slunci. "Nezachytil první paprsek slunce (aby nikdy nezaspal úsvit, jest otvor stanů obrácen vždy k východu), vystoupí na nejbližší temeno kopce a modlí se písní slunce východu. To jest jejich budíček!"

Seton nás naučil ve sněmovním kruhu, který jsme měli s ním, "mokasinové hře", při níž dělal kouzelníka a zpíval. Jak byl veselý a živý při těchto hrách! Skoro jako chlapec, tak mladou má ještě duši!

A stále je vesel, usmívá se a na nikoho se nedovede škaredit, nikoho nedovede nenávidět, ač mu lidé mnoho ublížili. Přijal indiánskou moudrost, indiánskou filosofii. ekl nám ji jednou větou: Bílí lidé mají strach před smrtí, rudí lidé mají radost ze života. - Indiáni se smrti nebojí. Sotvaže chlapec dostává rozum, už si musí vymyslet svou píseň smrti, píseň, kterou bude zpívat, až bude umírat. Neboť Indián umírá se zpěvem na rtech.

V jedné ze svých přednášek vyprávěl Seton strašnou epizodu posledního utrpení indiánské tlupy, která se skryla při pronásledování bílých vojsk v jeskyni. Bylo jich dvacet. Byli téměř nazí a neměli co jísti. Proti nim venku tábořil celý pluk vládního vojska, vyzbrojený moderně puškami a hojně zásobený. A přece se Indiáni celé týdny udrželi ve své skrýši. Když pak viděli, že není jiné pomoci, než zemřít, zazpívali svůj zpěv smrti a vyšli ven, aby krvelační běloši je rozstříleli na cary tisíce výstřely. Těto hrozné smrti kráčeli vstříc se zpěvem na rtech a s neochvějnou vírou v Boha. - Také Seton má jistě svou píseň smrti. Ale nikdo se jí nedozví. Neboť to je tajemství, které Indián nesvěří nikomu, jenom své matce.

Seton je opravdu "bílý Indián". Svou filozofii, svým životem. Sotva kdo jiný stopoval a pozoroval tolik zvířat. Vypravoval nám, že stopování zvířat bylo školou indiánského chlapce, ovšem též lovení zvířat a čtené hry, kterými napodoboval skutečný život dospělých. Že byste měli také rádi takovou školu v přírodě?

Seton prožil mezi Indiány většinu svého života a nakonec se mezi ně odstěhoval. Jeho zámeček je vlastně rozsáhlé pueblo, skryté v houšti křovin. Patří mu ohromný lán země, jsou tam v jeho "království" dvě indiánské vesnice, ohromné stepi a vysoké hory. Ale Seton, duševní pracovník, si nezakládá na vezdejších statcích, kterými jest pozhnán. říká sám: "To není mé, to patří woodcrafterům." A kdo jsou to woodcrafteri? Jsou to ti, kteří sledují stopu Setonovu, stopu Černého Vlka, jeho Moudrosti lesa. I v Čechách je mnoho woodcrafterů, kteří se od počátku s oddaností a přesvědčením k němu hlásí. Proto si také letos zajel Seton k nám až z Anglie, kde pobývá častěji.

Miloš Seifert - Woowotanna

Poznámka: Článkem ze starého časopisu Lípa (roč. XVII, s. 89-90, 1937) připomínáme, že 20.-26.12.1936, tedy právě před 55 lety, navštívil Seton se svou ženou naši zemi. O pestrém průběhu této návštěvy u nás lidé bohužel téměř nic nevědí, a když už se nějaká informace objeví, bývá neúplná či dokonce nepravdivá (např. tvrzení J. Foglara, že se Seton nerad podepisoval a že jen jemu se podepsal do kroniky - přitom je známé a lehce dokazatelné, že Seton zde zanechal stovky podpisů...). Liga lesní moudrosti připravuje k vydání unikátní studii, zpracovanou na podkladě Setonových deníků, svědectví desítek pamětníků, článků v tisku... včetně mnoha fotografií, která dokumentuje podrobně průběh návštěvy a obecně historii styků Seton - Československo. Studie bude vydána v omezeném nákladu pouze pro zájemce, kteří si ji předem objednají na adrese Ligy lesní moudrosti do 31.1.1991.

Manželé Setonovi v Praze (na recepci v pražském ústředí YMCA, 22. prosince 1936)

NÁŠ VZTAH K MATCE ZEMI

Většinu času trávíme v místnosti. Buď doma nebo v práci. Pálí vás často oči? Točí se vám hlava a bolí vás? Máte občas potíže s dýcháním a pociťujete nevolnost? Cítíte často dlouho přetrvávající únavu spojenou s bolestmi v hrudníku či v břiše? Trápí vás kašel nebo vyrážka? Mohou to být příznaky nebezpečných onemocnění, způsobených tím, že dýcháte v uzavřené místnosti vzduch znečištěný chemickými látkami ale i bakteriemi a houbami. Původci těchto potíží jsou známi teprve několik let. V zájmu každého z nás je dobrat se odpovědi na tyto otázky:

ODKUD

přítéká voda, kterou pijeme a jak velkou populaci zásobuje?

THM (trihalogenmetan)

např. trichlormetan vzniká při chlorování povrchové vody, která obsahuje přírodní organické látky.

RADON

pokud máte problémy s radonem pocházejícím z použitých stavebních materiálů, pak je tento plyn pravděpodobně emitován i z vodovodního zdroje.

OLOVO

ještě nedávno se používalo jeho slitin k výrobě vodovodních kohoutků. Je to jeden z nejnebezpečnějších kovů.

ZNEČIŠTĚNÍ FEKÁLIEMI

kteřé se dostaly do spodních vod např. z hnojiště.

PESTICIDY, TĚŽKÉ KOVY, DUSIČNANY, ATD.

pocházející ze zemědělské činnosti.

ROPNÉ LÁTKY

uniklé z nádrží, strojů, vozidel a dílen nedisciplinovaným zacházením s PHM.

Menší vodovodní systémy vykazují často vyšší znečištění než ty velké.

Odpovídá koncentrace PHM normě? Je to silný karcinogen! (látko způsobující rakovinu)

Nevdechujte závany vzduchu při sprchování! Vystavení účinkům radonu po několik let může způsobit rakovinu plic.

Vodu na pití a vaření nechávejte 1-2 minuty odtéci. Olovo způsobuje poruchy nervové soustavy a ledvin!

Bakterie pocházející z těchto zdrojů způsobují u člověka streptokokovou infekci a jiná, horší onemocnění!

Jsou zjištěné jen laboratorním způsobem. Nechte občas vodu přezkoušet!

Způsobují choroby nervové soustavy, ledvin, způsobují rakovinu!

Chcete se uchránit před vodou, kterou pijete? Odpovězte si na výše uvedené otázky!

Námět: Martin Kupka - Logan

Výtvarné provedení: Brko

Zpracováno s použitím International Wildlife, roč. 1991

BIZONÍ VÍTR, čtvrtletník vydávaný náčelnictvem LIGY LESNÍ MOUDROSTI v nakladatelství ROUT. "The Buffalo Wind", a quarterly Journal of the Woodcraft League of Czechoslovakia. Šéfredaktor (Editor-in-Chief): Iva Synáková. Redakční rada (Assistant Editors): František Kožíšek, Daniel Hoffmann, Martin Kupka. Grafická úprava: Václav Rout. Adresa pro korespondenci a objednávky: Liga lesní moudrosti - redakce Bizoního větru, P.O.Box 7, Praha 69, PSČ 169 00. Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným svolením autora či redakce s udáním pramene! Všechny příspěvky autorů jsou otiskovány bez nároku na honorář. Podávání novinových zásilek povoleno feditelství pošt Praha, čj. 473/91 - NP ze dne 8. 4. 1991 (dohledací pošta - Praha 07). Reg. č. 5455. Vyšlo 3. 1. 1992, ročník II., číslo 3, náklad 1.000 kusů. Cena výtisku - 14,50 Kčs.

